
MAATILAN VEROTUKSEN MINIMOINTI

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Liiketalouden koulutusohjelma

Visamäki, syksy 2014

Hanna Tiikkaja

VISAMÄKI

Liiketalouden koulutusohjelma

Ulkoinen laskentatoimi

Tekijä	Hanna Tiikkaja	Vuosi 2014
Työn nimi	Maatilan verotuksen minimointi	

TIIVISTELMÄ

Maatalous on muuttunut pienistä maatiloista, joista perhe sai ruokansa, ammattimaiseksi liiketoiminnaksi. Maatilojen koot ja investoiminen tilan toimintaan on kasvanut, joten myös riskit ovat lisääntyneet. Silti suurin osa maatiloista toimii edelleen toiminimenä. Toiminimessä maatilan tulo verotetaan yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa, kun taas osakeyhtiössä tulo verotetaan yhteisöverolla, joka on laskenut vuoden 2014 alusta 20 prosenttiin.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää case-maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto sekä rakentaa Excel-taulukkolaskentaohjelmaan työkalu, jonka avulla saa laskettua toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasituksen. Työn toimeksiantaja on Econia Yrityspalvelut Oy.

Opinnäytetyön teoreettisessa osassa tutustutaan maatilatalouden taloushallintoon, eri yhtiömuotoihin ja niiden verotukseen sekä maatilan verotuslaskelmaan. Teoreettisen tiedon pohjalta luodaan työkalu, joka laskee toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasituksen. Työkalun avulla lasketaan case-maatilan kokonaisverorasitus muun muassa eri pääomatulo-osuuksilla. Opinnäytetyön tuloksena saadaan selville maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto.

Case-maatilan kannattaisi vaihtaa yhtiömuoto osakeyhtiöksi verotuksen vuoksi, sillä kokonaisverorasitus on osakeyhtiössä huomattavasti pienempi verrattuna toiminimeen. Lisäksi osakeyhtiö turvaa yrittäjän henkilökohtaisen omaisuuden ja pienentää yrittäjän riskiä. Opinnäytetyö on keskittynyt verotukseen, joten maanviljelijän on selvitettävä ennen yhtiömuodon muuttamista yhtiöittämisen vaikutus maatilan muuhun toimintaan.

Avainsanat maatalousverotus, kokonaisverorasitus, yhtiöittäminen

Sivut 47 s. + liitteet 8 s.

Visamäki
Degree Programme in Business Economics
Financial accounting

Author	Hanna Tiikkaja	Year 2014
Subject of Bachelor's thesis	Minimizing farm taxation	

ABSTRACT

Agriculture has changed from little farm, where the family got their food, into professional business. Farms sizes have grown, investments have grown and that's why the risks have also grown. Most Finnish farmers still work as sole traders. The farm practiced by the sole trader will be taxed in the sole traders' personal taxation whereas a limited company pays a constant corporation tax which has been 20 percent since the beginning of year 2014.

The purpose of this thesis is to find out the most advantageous business form from taxation perspective and build an Excel-tool which calculates the total tax burden for a sole trader and a limited company. The client of the thesis is Econia Yrityspalvelut Oy.

The theoretical part of the thesis introduces the farms' financial management, different company forms and farms' tax calculation. The Excel-tool which calculates total tax burden is based on information of theoretical part. The tool is used to calculate total tax burden for example the different percentages of capital income share. The result of the thesis finds out the most advantageous business form from farm taxation perspective.

The farm should change the company form into a limited company because the total tax burden would be significantly lower in the limited company than for the sole trader. Moreover, a limited company secures the entrepreneurs' personal fortune and lowers the risks. This thesis has focused on taxation so the farmer should find out how incorporation affects farm activities before changing the company form into the limited company.

Keywords agricultural taxation, total tax burden, incorporation

Pages 47 p. + appendices 8 p.

LYHENTEET

KPL Kirjanpitolaki 30.12.1997/654
MVL Maatilatalouden tuloverolaki 15.12.1967/543
MYEL Maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työeläkevakuutus
OYL Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624
TVL Tuloverolaki 30.12.1992/1535
VML Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558

SELITYKSET

Maatalouden puhdas tulo: Tarkoittaa maataloudesta rahana tai rahanarvoisena etuutena saatujen bruttotulojen ja kaikkia tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneiden menojen sekä tasausvarauksen erotusta.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Toimeksiantaja	1
1.2	Työn tavoitteet.....	2
1.3	Työn rakenne ja rajaus	3
2	MAATILATALOUDEN TALOUSHALLINTO.....	5
2.1	Maatilan taloushallinto.....	5
2.2	Maatilatalouden kirjanpito	6
2.2.1	Kirjanpitovelvollisuus	6
2.2.2	Ilmoitusvelvollisuus ja muistiinpanovelvollisuus	7
2.2.3	Kirjanpidon käytännön toteutus	7
2.3	Maatalouden verotettava tulo	8
2.3.1	Veronalaiset tulot.....	9
2.3.2	Vähennyskelpoiset menot.....	10
2.3.3	Vähennyskelvottomat menot	11
2.4	Verosuunnittelu	11
2.4.1	Tavoitteet.....	11
2.4.2	Noudatettavat periaatteet	12
2.4.3	Verosuunnittelun tilanteet	13
2.4.4	Verosuunnittelun vaiheet.....	13
3	YHTIÖMUODON VALINNASSA HUOMIOITAVIA ASIOITA.....	14
3.1	Yhtiöittäminen.....	14
3.2	Perustajien lukumäärä	15
3.3	Alkupääoma	16
3.4	Vastuun jakautuminen yrityksessä	16
3.5	Toiminnan joustavuus	17
3.6	Yrityksen jatkuvuus.....	17
3.7	Voitonjako ja tappion kattaminen	17
3.7.1	Yksityinen maataloudenharjoittaja	17
3.7.2	Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö	18
3.7.3	Osakeyhtiö	18
3.7.4	Osuuskunta	18
3.8	Verotus	19
3.8.1	Yksityinen maataloudenharjoittaja	19
3.8.2	Verotusyhtymä	20
3.8.3	Henkilöyhtiö	20
3.8.4	Osakeyhtiö	20
3.8.5	Osuuskunta	21
4	MAATALOUDEN VEROTUSLASKELMA.....	23
4.1	Maatalouden tuloksen laskeminen	23
4.1.1	Maatalouden veroilmoituksen tulot	24
4.1.2	Maatalouden veroilmoituksen menot	24
4.1.3	Tasausvaraus.....	25
4.2	Laskelma maatalouden verotettavasta tuloksesta.....	25
4.3	Lisäselvitykset maatalouden verotettavaan tulokseen.....	26
4.3.1	Maatalouteen kuuluvat osingot ja osuuspääoman korot.....	26

Maatilan verotuksen minimointi

4.3.2	Maatalouden poistot	26
4.3.3	Maatalouden kalustoon kuuluvat ajoneuvot.....	27
4.4	Maatalouden varallisuuslaskelma	28
4.4.1	Nettovarallisuuden käyttötarkoitus.....	30
4.4.2	Pääomatulo-osuuteen vaikuttaminen.....	31
5	CASE-MAATILAN VEROTUSLASKELMAT.....	32
5.1	Tutkimuksen esittely	32
5.2	Verorasituksen laskeminen	32
5.3	Case-maatilan verolaskelma.....	33
5.3.1	Nettovarallisuuden vaikutus kokonaisverorasitukseen.....	34
5.3.2	Pääomatulo-osuuden vaikutus kokonaisverorasitukseen	35
5.3.3	Kunnallis- ja kirkollisveron vaikutus kokonaisverorasitukseen.....	36
5.3.4	Yrittäjän palkan vaikutus kokonaisverorasitukseen	37
5.3.5	Verotettavan tulon suuruuden vaikutus kokonaisverorasitukseen	38
5.4	Johtopäätökset	40
6	YHTEENVETO	42
	LÄHTEET	45

Liite 1	Kirjanpidollisen tuloksen muistiinpanokaava
Liite 2	Maatalouden veroilmoitus
Liite 3	Kuvat Excel-työkalusta

1 JOHDANTO

2000-luvulla maatilojen lukumäärä on laskenut noin 18 prosenttia, mutta samaan aikaan tilojen koot ovat suurentuneet. Maatilojen lukumäärässä suurin vähennys, noin 30 prosenttia, on tapahtunut tiloilla, joiden pinta-ala on 20–30 hehtaaria. Pienimpien tilojen, jotka ovat pinta-alaltaan alle viisi hehtaaria, lukumäärä laski noin 15 prosenttia. 50–100 hehtaarin tilojen lukumäärä kasvoi 4 prosenttia ja suurimpien tilojen, jotka ovat yli 100 hehtaarin tiloja, lukumäärä kasvoi peräti 74 prosenttia. (Tilastokeskus 2014.)

Maatilojen juridisista muodoista yleisin oli vuonna 2012 yksityinen henkilö, sillä 59 042 aktiivisesta maatilasta 51 849 oli juridiselta muodoltaan yksityinen henkilö. Loput maatioista toimivat maatalousyhtiöinä 4 371, perikuntina 1 954, osakeyhtiöinä 616, muina yhtiöinä eli henkilöyhtiöinä 153 ja muita 99. Muut tarkoittaa tässä yhteydessä valtiota, kuntaa, seurakuntaa, osuuskuntaa tai yhteismetsää. (Tike 2014.)

Suurin osa tiloista toimii siis edelleen yksityisenä maatalouden harjoittajana, jolloin maatilan verotettava tulo verotetaan maatilayrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa. Henkilöverotuksessa veroprosentti määräytyy progressiivisesti verotettavan tulojen mukaan, eli sitä suurempi veroprosentti, mitä suuremmat verotettavat tulot. Osakeyhtiössä veroprosentti on sama verotettavan tulojen määrästä riippumatta. Yksityisenä maatalouden harjoittajana, eli toiminimessä, yrittäjä voi vapaasti käyttää maatilan varoja henkilökohtaisiin menoihinsa. Yksityisotot ovat yrittäjän niin sanottua palkkaa. Osakeyhtiössä yrittäjä ei voi ottaa yksityisottoja, mutta yrittäjä voi määritellä itselleen tietyn kuukausipalkan. Lisäksi osakeyhtiö voi jakaa osinkoa, joka verotetaan osakkeen omistajan henkilökohtaisessa tulo-verotuksessa pääomatuloina.

Aiheena maatilan verotus on nyt erityisen ajankohtainen, sillä yhteisövero on alennettu 20 prosenttiin vuoden 2014 alusta alkaen. Henkilöyhtiömuodossa toimivaan mautilaan muutoksella ei ole vaikutusta, koska tulos jaetaan omistajien kesken verotettavaksi henkilökohtaisessa verotuksessa. Osakeyhtiömuotoisen maatilan verotukseen muutos vaikuttaa, sillä osakeyhtiömuotoisen maatilan tulos verotetaan yhtiön verotuksessa. Maatilayrittäjää verotetaan osakeyhtiöstä nostetusta palkasta sekä osinkotulosta. Onkin mielenkiintoista ottaa selvää, millainen kokonaisverorasitus syntyy eri yhtiömuodoissa ja mikä yhtiömuoto olisi mautilalle verotuksellisesti kannattavin.

1.1 Toimeksiantaja

Työn toimeksiantajana toimii talous- ja henkilöstöhallinnon asiantuntija Eiconia Yrityspalvelut Oy. Yritys tarjoaa kattavat taloushallintopalvelut ja HR-palvelut. Eiconia Yrityspalvelut Oy tarjoaa lisäksi liiketoimintaprosessien järjeistystä ja kansainvälisiä palveluita. Yrityksen päätoimipaikka on Porissa. Porin toimipaikan lisäksi yrityksellä on seitsemän lähikonttoria,

jotka sijaitsevat Harjavallassa, Ikaalisissa, Kankaanpäässä, Keuruulla, Mäntässä, Parkanosssa ja Sastamalassa. (Econia 2014a.)

Yritys on aloittanut toimintansa 1996 vuokraamalla toimistotyöntekijöitä. Alussa yritykset vuokrasivat työntekijöitä erilaisiin kehittämissuomiin, joissa keskityttiin joko myynnin, tuotannon tai taloushallinnon kehittämiseen. Taloushallinnon kehittämissuomien kautta yritykseen tulivat ensimmäiset tilitoimistoasiakkaat. (Econia 2014b.)

Muutaman hengen konsulttiyrityksestä on kasvanut vajaan 20 vuodessa merkittävä taloushallinnon, henkilöstövuokrauksen ja liiketoimintaprosessien järjeistyksen asiantuntija. Nykyään Econia Yrityspalvelut Oy työllistää noin 50 henkeä vakituisesti. Henkilöstövuokrauksen kautta tehdään vuosittain 400 – 500 työsopimusta. (Econia 2014b.)

Econia (2014a) Yrityspalvelut Oy on Taloushallintoliiton sekä Henkilöstöpalveluyritysten Liiton auktorisoitu jäsen. Yrityksen toimintaa ohjaavassa on Bureau Veritaksen sertifioima ISO 9001:2008 -laatujärjestelmä. Auktorisointi ja laatujärjestelmä takaavat asiakkaalle luotettavan ja varman palvelun.

Opinnäytetyön tutkimusosaan käytetään erään maatilan tilinpäätöslukuja. Maatalousyrittäjä hoitaa itse kirjanpitoa ja veroilmoituksien teon. Työn toimeksiantaja Econia Yrityspalvelut Oy toimii opinnäytetyössä toimeksiantajana ja ammatillisena neuvonantajana.

Opinnäytetyössä tarkasteltava maatalous muodostuu useasta maatilasta, joita viljelee sama maataloudenharjoittaja. Maatila toimii pääosin yksityisen maataloudenharjoittajan voimin. Kevättöiden ja puinnin aikaan tila työllistää toisen henkilön maataloudenharjoittajan lisäksi. Peltoa maatilalla on yhteensä noin 200 hehtaaria, josta noin puolet on omassa omistuksessa ja puolet vuokralla. Metsää maatilaan kuuluu noin 50 hehtaaria. Maatilan päätuotantosuunta on viljan viljely. Lisätuloa maataloudenharjoittaja tekee koneyrittäjänä. Kesäisin hän paalaa heinää eläintiloille ja talvisin tekee teiden talvikunnossapitoa eli auraa sekä hiekoittaa teitä.

1.2 Työn tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on valita case-maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto. Edullisimman yhtiömuodon selvittämiseksi opinnäytetyössä tehdään laskelmat toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasituksesta. Kokonaisverorasitus saadaan, kun lasketaan yhteen maatilaa yrityksenä rasittavat verot sekä yrittäjää henkilökohtaisesti rasittavat verot. Vertailemalla laskelmista saatuja tuloksia, saadaan selville maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto.

Laskemista helpottamaan tehdään Excel-tilukkolaskentaohjelmalla työkalu, jonka avulla saadaan laskettua toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasitukset. Pohja tehdään ensin maatalouteen soveltuvaksi, koska maatalouden verotusta säätelee oma laki (MVL 1.1 §) ja se eroaa jonkin

verran muista toimialoista. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen toimeksiantaja saa Excel-työkalun käyttöönsä.

Työssä pyritään etsimään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Miten maatilan verotettava tulo muodostuu?
 - Mitä veronalaisia ja verovapaita tuloja maataloudessa on?
 - Mitä vähennyskelpoisia menoja maataloudessa on?
 - Mitä vähennyskeltvottomia menoja maataloudessa on?
- Miten maatilan tuloa verotetaan?
 - Miten yrittäjää verotetaan?
 - Miten maatilaa verotetaan eri yhtiömuodoissa?
 - Millainen kokonaisverorasitus maatilalle syntyy eri yhtiömuodoissa?
 - Mikä yhtiömuoto on case-maatilan yrittäjälle verotuksellisesti edullisin?
- Miten omistaja voi nostaa varoja yrityksestään?
 - Miten yrittäjä saa palkkaa eri yhtiömuodoissa?
 - Jaetaanko maatilan tuloksesta osakkaille osuus tuloksesta?
 - Miten osingon saajaa verotetaan?

1.3 Työn rakenne ja rajaus

Opinnäytetyö tehdään laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ottaa selvää tutkimuksen kohteesta, ja ennen kaikkea tulee ymmärtää tutkittavan ilmiön syyt ja seuraukset. Tässä opinnäytetyössä keskitytään maatilatalouden verotukseen ja erityisesti case-maatilan tilanteeseen.

Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta viitekehystä sekä empiirisestä tutkimusosioista. Työn teoreettisessa osuudessa käydään ensin läpi maatilatalouden tulon muodostuminen. Sen jälkeen käydään läpi maatilataloudelle sopivia yhtiömuotoja ja tarkastellaan, mitä huomioitavaa niiden perustamisessa ja verotuksessa on. Teoreettisen osuuden lopuksi tarkastellaan maatilatalouden tulon verotusta eri yhtiömuodoissa.

Teoreettinen viitekehys muodostaa perustan työn empiiriselle osuudelle. Työn empiirisessä osuudessa tutkitaan teoreettisen viitekehysten esiintuomia asioita käytännössä tekemällä case-maatilalle verotuslaskelma ja laskemalla kokonaisverorasitukset toiminimelle ja osakeyhtiölle. Kokonaisverorasituksen laskemista helpottamaan tehdään Excel-taulukkolaskentaohjelmaan työkalu, joka laskee yhtiömuotojen kokonaisverorasitukset.

Verotuslaskelman pohjalta lasketaan case-maatilalle verorasitukset eri yhtiömuodoissa. Eri yhtiömuotojen verorasitus lasketaan yhteen maatilayrittäjän henkilökohtaisen verorasituksen kanssa, ja siten saadaan selville eri yhtiömuotojen kokonaisverorasitukset. Laskelmien avulla saadaan selville case-maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto.

Opinnäytetyön aihe rajataan niin, että tutkitaan maatilatalouden tulon verotusta eri yhtiömuodoissa. Opinnäytetyön teoreettisessa osassa tutkitaan toiminimeä, verotusyhtymää, avointa yhtiötä, kommandiittiyhtiötä, osake-

yhtiötä sekä osuuskuntaa, jotta saadaan kokonaiskuva eri yhtiömuotojen verotuksesta. Tutkimusosassa tehdään laskelmat vain toiminimelle ja osakeyhtiölle. Ne eroavat eniten toisistaan ja ovat case-maatilan yrittäjää eniten kiinnostavia. Opinnäytetyössä tutkitaan maatilatalouden verotettavan tuloksen laskemista ja maatilayrityksen sekä maataloudenharjoittajan tuloverotusta. Opinnäytetyö rajataan niin, että se käsittelee vain maataloutta. Maatilatalouteen kuuluvaa metsätaloutta ei huomioida opinnäytetyössä, sillä metsätalouden tulot verotetaan aina pääomatuloina.

2 MAATILATALOUDEN TALOUSHALLINTO

Maatilatalouden tuloverolain (MVL 15.12.1967/543 2 §) mukaan maatilataloudella tarkoitetaan varsinaista maataloutta sekä sellaista erikoismaataloutta taikka maa- tai metsätalouteen liittyvää muuta toimintaa, jota ei ole pidettävä eri liikkeenä. Maatilalla laissa taas tarkoitetaan itsenäistä taloudellista yksikköä, jolla harjoitetaan maa- tai metsätaloutta.

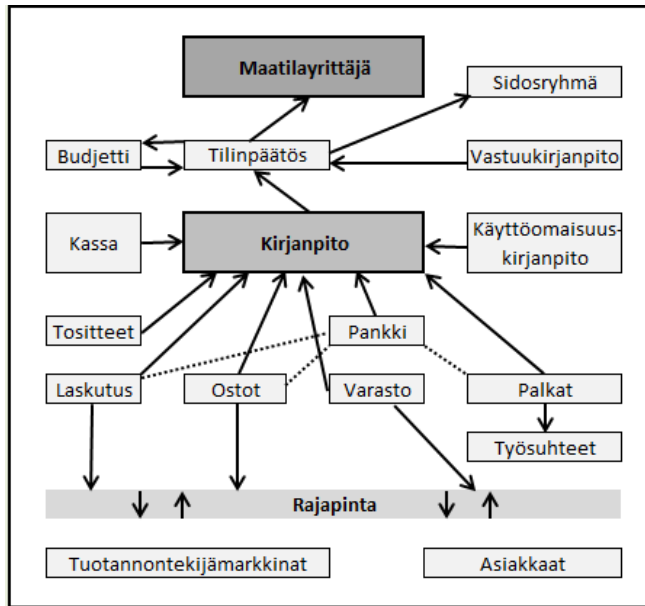
Varsinaisena maataloutena voidaan pitää perinteistä maatilayrittäjyyttä eli kotieläintiloja, kasvintuotantotiloja ja näiden yhdistelmiä. Erikoismaataloutta on puolestaan marja- ja puutarhatalous eli esimerkiksi mansikanviljely. Maatilatalous voi toimia myös monialaisena tilana, silloin maatilalla harjoitetaan maa- ja metsätalouden lisäksi myös muun toimialan yritystoimintaa. Muut toimialat, joita useimmiten harjoitetaan maatalouden lisäksi, ovat koneyrittäjyys, maatilamatkailu sekä uusiutuvan energian tuotto. (Kuisma & Kallio 2009, 44, 58, 62.)

Maatalousyrittäjä on henkilö, joka on käynnistänyt maatilayrityksen, joko perimällä maatilan tai ostamalla jo toimivan maatilan ja johtaa sitä. Maatalousyrittäjä myös työskentelee tilallaan kokopäiväisesti ja saa siitä pääasiällisen toimeentulonsa. (Kuisma & Kallio 2009, 50.)

Maatila muodostuu yhdestä tai useammasta erillisestä maarekisteriin merkitystä tilasta. Jotta tilat tai niiden osat voidaan katsoa yhdeksi maatilaksi, niiden täytyy olla yhdysviljelyksessä ja muodostaa itsenäinen taloudellinen yksikkö. Esimerkiksi yksi maatila voi olla sellainen, jonka pellot on ostettu tai vuokrattu usealta eri maatilalta ja pellot sijaitsevat mahdollisesti useamman kunnan alueella, mutta peltoja viljelee sama maatalousyrittäjä. Maatilalla on myös yksi yhteinen talouskeskus, joka on yleensä maatalousyrittäjän kotitila tai asuinrakennus. (Ossa 2001, 14.)

2.1 Maatilan taloushallinto

Maatilan toiminnasta tarvitaan tietoja, jotta toimintaa voidaan suunnitella, ohjata sekä seurata toiminnan kannattavuutta. Taloushallinnon tehtävänä on tuottaa nämä tiedot. Maatilan täytyy jollakin tasolla tehdä kuviossa 1 olevat taloushallinnon rutiinitoimet. Toimet voidaan tehdä käsin tai käyttää jotakin tietokoneohjelmaa. Rutiinitoimet voidaan tehdä itse tai ulkoistaa niiden hoitaminen. (Kuisma & Kallio 2009, 83–84.)

Kuvio 1. Taloushallinnon rutiinitoimet (Pellinen, Enroth & Harmoinen 2008, 54).

Maatilan taloushallinnon tärkeimmät osat ovat kirjanpito, laskutus, ostot, palkanlaskenta ja tilinpäätöksen laadinta. Niiden avulla saadaan tietää maatilan tulot ja menot sekä omaisuuden kuten koneiden ja peltojen kirjanpidollinen arvo. Kirjanpidosta saadun tuloksen perusteella maatilyrittäjä tekee maatalouden veroilmoituksen. (Pellinen ym. 2008, 54.)

Kirjanpidon antamat tiedot ovat hyvin monikäyttöisiä, sillä niiden avulla voidaan seurata maatilyrityksen taloutta, laskea kannattavuuslukuja ja suunnitella toimintaa. Toiminnan suunnitteluun kuuluu muun muassa talouden suunnittelu, viljelysuunnitelmien tekeminen ja verosuunnittelu.

2.2 Maatilatalouden kirjanpito

Kirjanpito on maataloudessa yhtä tärkeää kuin eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen tai koneiden kunnossapito, sillä sen avulla tiedetään maatalouden taloudellinen tilanne. Taloudellinen tilanne on tärkeä tietää, jotta pystytään suunnittelemaan tulevia investointeja tai maksamaan jokapäiväiset kulut. Maatilataloudenharjoittaja voi tehdä itse kirjanpitonsa, sillä kirjanpitoon tarvitsee vain merkitä menot ja tulot. Niitä ei tarvitse eritellä eri tileille, sillä maatilataloudesta riittää yhdenkertainen kirjanpito.

2.2.1 Kirjanpitovelvollisuus

Kirjanpitolain (KPL 30.12.1997/1336) mukaan jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa, on toiminnastaan kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitolaissa tarkennetaan kirjanpitovelvollisuutta niin, että velvollisuus ei koske maatilatalouden harjoittajaa, jos maatilatalouden harjoittaja ei ole yhteisö tai säätiö. Maatiloista puhuttaessa yhteisöllä tarkoitetaan osakeyhtiötä, osuuskuntaa, avointa yhtiötä tai kommandiittiyhtiötä. Tällaisen kirjanpitovelvollisen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. (KPL 1.1 § - 1.2 §.)

Maatilatalouden harjoittaja, verotusyhtymä tai kuolinpesä ei siis ole kirjanpitovelvollinen, eikä siten ole velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa. Maatalouden harjoittajan täytyy kuitenkin kirjanpidossaan noudattaa soveltuvin osin kirjanpidolain muita säännöksiä esimerkiksi hyvää kirjanpitoa, jollei muuta ole säädetty. (KPL 7.1 §.)

2.2.2 Ilmoitusvelvollisuus ja muistiinpanovelvollisuus

Maatilatalouden harjoittaja, verotusyhtymä ja kuolinpesä ovat verovelvollisia kuten yksityishenkilötkin. Verovelvollisella on ilmoitusvelvollisuus, joka tarkoittaa sitä, että verovelvollisen on verotusta varten ilmoitettava veroviranomaiselle veronalaiset tulonsa, niistä tehtävät vähennykset, tiedot varoistaan ja veloistaan sekä muut verotukseen vaikuttavat tiedot. Verovelvollisen on tarkistettava esitetyt veroilmoitus, ja verovelvollisen on aina toimitettava maatilatalouden ja metsätalouden veroilmoitus veroviranomaiselle. (VML Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558, 7 §.)

Maatilatalouden ja metsätalouden harjoittajat ovat ilmoitusvelvollisuuden lisäksi muistiinpanovelvollisia. Se tarkoittaa sitä, että verovelvollisen on pidettävä sellaisia muistiinpanoja, joihin sisältyy verotuksessa tarvittavat tiedot riittävästi eriteltyinä. Muistiinpanojen on perustuttava tositteisiin ja ne on säilytettävä viisi vuotta verotuksen päättymisestä. (VML12 §.)

Verohallinnon päätöksessä (Verohallinnon päätös ilmoitusvelvollisuudesta ja muistiinpanoista A131/200/2012, 2012) ilmoittamisvelvollisuudesta ja muistiinpanoista eritellään, mitä maatalouden harjoittajan on ilmoitettava maatalouden veroilmoituksessa. Veroilmoituksessa tulee ilmoittaa muun muassa laskelma maatalouden verotettavasta tuloksesta, maatalouden tuloksesta tulot ja menot eriteltynä muistiinpanokaavan mukaisesti, selvitys poistoista, selvitys maatalouden ajoneuvojen maatalous- ja yksityiskäytöstä, laskelma maatalouden varoista ja veloista, selvitys verovelvollisen ja hänen puolisonsa työskentelystä maataloudessa sekä heidän osuuksistaan maatalouden nettovarallisuuteen.

Metsätalouden harjoittajan on annettava veroilmoituksessaan laskelma metsätalouden pääomatulosta ja selvitykset poistoista, hankintatyön arvosta, metsävähennyksen perusteesta ja sen käytöstä, menovarauksen ja tuho-varauksen tekemisestä ja käytöstä sekä tuloverolaissa tarkoitetun valtion-tuen määrän seuraamisessa tarvittavat tiedot. Maataloutta verotusyhtymänä harjoittavien tulee ilmoittaa maataloutta ja metsätaloutta koskevien ilmoitusten lisäksi tiedot osakkaista, selvitys saaduista vuokratuloista ja tiedot muiden tulojen kuin maatalouden, metsätalouden tai vuokraustoiminnan tulojen määrästä sekä niihin kohdistuvien menojen määrästä. (Verohallinto 2012.)

2.2.3 Kirjanpidon käytännön toteutus

Maatilatalouden yhdenkertainen kirjanpito tehdään kassaperiaatteella eli maksuperusteisesti. Se tarkoittaa sitä, että tulot ja menot ovat sen vuoden tuloja tai menoja, jolloin raha vaihtaa omistajaa. Esimerkiksi jos viljelijä

pui viljat syksyllä 2013 ja myy ne keväällä 2014, niin myyntitulot kuuluvat vuoden 2014 tuloihin. Sääntö koskee kuitenkin tulojen lisäksi vain maatalouden kertaluonteisia menoja eli niin sanottuja vuosimenoja. Poistomenettelyn piirissä ovat aktivoituneet hyödykkeet kuten koneet, rakennukset ja salaojat, eli niistä tehdään poistoja useana vuonna MVL:n poistossäännösten mukaisesti. (Niskakangas 2009, 91.)

Tulot ja menot kirjataan kirjanpitoon päivämääräjärjestykseen. Jos maatilalla on tilejä eri pankeissa, ne laitetaan järjestykseen pankeittain ja jokaiseen tiliotteen tapahtumaan liitetään joko myyntilaskukopio tai alkuperäinen ostolasku. Maatilatalouden harjoittajan täytyy lisäksi laatia muistiotositteita muista tapahtumista kuin maksuista, niitä ovat muun muassa jaksotus ja oikaisut. Myös muistiotositteet laitetaan järjestykseen. (Kuisma & Kallio 2009, 159 – 160.)

Maatilatalous saa tuloja, kun se myy tuotteitaan esimerkiksi viljaa tai maitoa. Se aiheuttaa tulokirjauksen kirjanpitoon. Tulot on kirjattava kerättävän arvonlisäveron mukaiselle tilille. Esimerkiksi maidossa on 14 prosentin arvonlisävero, kun taas lumenaurauksessa on 24 prosentin arvonlisävero. Nämä myynnit kirjataan erikseen 14 ja 24 prosentin tileille. (Kuisma & Kallio 2009, 160.)

Maatilalla on runsaasti erilaisia menoja muun muassa rakennusten ylläpitokuluja, koneiden korjauskuluja ja polttoainekuluja, erilaisia veroja, vakuutusmaksuja, lannoitekuluja, kasvinsuojeluainekuluja ja mahdolliset palkkakulut sivukuluineen. Maatilatalouteen kohdistuvat menot ovat maatilatalouden verotuksessa vähennyskelpoisia. Menot, jotka kohdistuvat myös yksityistalouteen, ovat vähennyskelpoisia vain maatilatalouden osalta. Menot voivat kohdistua myös metsätalouteen, silloin ne ovat vähennyskelpoisia metsätalouden verotuksessa. Menojen jakautuminen maatalouden, metsätalouden ja yksityistalouden kesken tulee ilmetä muistiinpanoista. (Kuisma & Kallio 2009, 160.)

2.3 Maatalouden verotettava tulo

Maatalouden puhtaan tulon muodostaa maatalousyrittäjän kaikkien Suomessa sijaitsevien maatilojen puhtaitten tulojen yhteismäärä (MVL 3 §). Yrittäjällä voi olla siis esimerkiksi maatilat Helsingissä ja Rovaniemellä, ja silti verotuksessa tiloja käsitellään yhtenä maatilana. Verotus tapahtuu yrittäjän asuinkunnan mukaan.

Maatilatalouden puhdas tulo lasketaan muistiinpanokaavan mukaisesti, niin että tulot ja menot merkitään ilman arvonlisäveron osuutta. Muistiinpanokaava, jonka avulla maatalouden tulos on laskettava, on esitelty tarkemmin liitteessä 1. Muistiinpanokaavassa lasketaan kaikki maatalouden tuottamat veronalaiset tulot yhteen ja tulojen summasta vähennetään vähennyskelpoisten menojen yhteissumma. Erotuksena saadaan maatilan verotettava tulos. (Verohallinto 2012.)

Maatalouden verotettava tulos lasketaan vähentämällä maatalouden puhtaasta tulosta maataloudesta johtuneen velan korot sekä indeksi- ja kurssi-

tappiot. Maatalouden tulokseen ei lasketa maa-aineksesta saatuja tuloja, ne verotetaan TVL:n mukaisina pääomatuloina henkilökohtaisessa verotuksessa puun myyntitulojen tapaan. (MVL 4.1 §; Niskakangas 2009, 91.)

Maatalouden verotettava tulo jaetaan verotuksessa pääoma- ja ansiotuloosuuteen maatalouden edellisen vuoden nettovarallisuuden perusteella. Nettovarallisuuteen lisätään 30 prosenttia verovuoden aikana maksetuista ennakonpidätyksenalaisista palkoista. Pääomatulo-osuudeksi lasketaan maatalouden harjoittajan valinnan mukaan 0, 10 tai 20 prosentin tuotto maatilan nettovarallisuudelle. Loput maatalouden tuloksesta on ansiotuloa. (Kulmala & Reku 2014, 11.)

Maatalouden nettovarallisuutta laskettaessa arvostetaan maatalouden tuotantorakennukset, maatalouskoneet ja kalusto menojäännösarvoon. Kun taas työntekijöiden asuinrakennukset, toimistorakennukset sekä maatilamatkailun asuinrakennukset arvostetaan verotusarvoon. Maatalouteen kuuluvat osakkeet ja osuuskuntien osuudet arvostetaan verotusarvoon. Maitokiintiö arvostetaan käypään arvoon. Osuuskunnan osuusmaksusta maksamatta oleva osuus huomioidaan maatalouden veloissa. (Kuisma & Kallio 2009, 162.)

Nettovarallisuuteen ei lueta saamisia, kotieläimiä eikä varastossa olevia maataloustuotteita tai tuotantopanoksia kuten siemeniä, rehuja ja lannoitteita. Viljelijän oma asunto tai metsäomaisuus ei myöskään kuulu nettovarallisuuteen. (Enroth, Österman & Harmoinen 2007, 2; Kuisma & Kallio 2009, 162.)

Maatilan pellot arvostetaan nettovarallisuuteen vain laskennallisin arvoin. Kuitenkin peltoihin liittyvät velat luetaan nettovarallisuuteen täysimääräisinä, joten usein velkojen määrä nousee varoja suuremmaksi eli nettovarallisuus menee negatiiviseksi. Nettovarallisuuden ollessa negatiivinen, maatilan tuloista ei lasketa pääomaosuutta vaan tulot ovat kokonaan ansiotuloa. (Enroth ym. 2007, 22.)

2.3.1 Veronalaiset tulot

Maatalouden veronalaista tuloa ovat myyntitulot maatalous-, puutarha- ja kotieläintuotteista sekä niiden sijaan saadut tulot kuten vahingonkorvaukset ja vakuutuskorvaukset. Maatalouteen saadut tuet ja avustukset ovat myös veronalaista tuloa. Maatalouden normaalia veronalaista tuloa on myös kalustosta, maanvuokrasta ja rakennusten vuokrasta saadut tulot. (Niskakangas 2009, 92.)

Veronalaista tuloa ovat maatalouteen kuuluvista rakennuksista, koneista, kalustosta ja laitteista saadut luovutushinnat, korvaukset ja muut vastikkeet. Kuitenkin maatilan luovutuksen yhteydessä rakennuksista saadut voitot verotetaan tuloverolain mukaisesti. Koneista ja kalustosta, joiden todennäköinen taloudellinen käyttöikä on yli kolme vuotta, saadut luovutushinnat, muut vastikkeet ja korvaukset vähennetään koneiden ja kaluston yhteenlasketusta poistamattomasta hankintamenosta. Vähentämättä jäänyt

osa luovutushinnoista, muista vastikkeista ja korvauksista katsotaan verovuoden tuloksi. (MVL 5 §, 21 §, 8 §.)

Veronalaista tuloa on lisäksi maatilalta otetusta maa-aineksesta, kuten sovrasta, saadut luovutushinnat, maatilalla olevan tuotantolaitoksen tuotteiden luovutushinnat sekä maatalouden yhteydessä harjoitetusta muusta toiminnasta saadut korvaukset. Maatalouden yhteydessä harjoitettu muu toiminta on maatalouden sivuelinkeino, joka voi olla esimerkiksi koneurakointia tai mökkivuokrausta. (MVL 5 §.)

Maanviljelijän yksityistaloudessa käytettyjen tilalta saatujen varsinaisen maatalouden tuotteiden ja puutarhatuotteiden hinta ei ole veronalaista tuloa. Yksityistaloudessa käytettyjen tuotteiden tuotantokustannukset ovat vähennyskelpoisia, jos samoja tuotteita myös myydään. Esimerkiksi perunanviljelijä voi vapaasti ottaa omaan käyttöön perunasatoa ja vähentää kaikki viljelyn kustannukset verotuksessa. (Niskakangas 2009, 93.)

2.3.2 Vähennyskelpoiset menot

Vähennyskelpoisia menoja ovat tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot. Näitä menoja ovat esimerkiksi maataloudessa työskennelleiden henkilöiden palkat sivukuluineen, viljelyssä tarvittavat siemenet, lannoitteet, maanparannus- ja kasvinsuojeluaineet, rehut sekä maatalouden kotieläinten hankintamenot. Maataloudessa kuluu myös poltto- ja voiteluaineita, jotka ovat vähennyskelpoisia. Sähkökulut ovat usein yhteisiä yksityistalouden ja maatalouden välillä, vähennyskelpoista on vain maatalouden osuus sähköstä. (MVL 6 §.)

Vähennyskelpoisia menoja ovat maatilalla olevien rakennusten, koneiden, kaluston sekä salaajien, siltojen, patojen ja muiden vastaavien hyödykkeiden hankintamenot, perusparannusmenot sekä korjaus- ja kunnossapitomenot. Yksityistaloudessa käytetyn rakennuksen tai asunnon korjausmenoja ei kuitenkaan saa vähentää verotuksessa. Vuokramaan tai vuokrakoneiden vuokrat saa myös laittaa verotuksessa vähennyskelpoisiin menoihin. (MVL 6 §; Niskakangas 2009, 94.)

Eläinten ja peltojen hyvinvointi on maatilan kannattavuudelle tärkeää, ja siten myös niiden tarkkailusta ja olosuhteiden parantamisesta aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia. Lisäksi vähennyskelpoisia menoja ovat työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut, yhteisön yleisradiovero eli nykyinen Yle-vero sekä kiinteistövero maatalouden käytössä olevien kiinteistöjen osalta. (MVL 6 §.) Kiinteistöverolain (20.7.1992/654 3 §) mukaan kiinteistöverosta verovapaata on muun muassa maatalousmaa ja metsä, joten siitä ei synny maatilalle vähennyskelpoista tai vähennyskelvotonta menoa.

Hankintameno koneista, kalustosta ja laitteista, joiden taloudellinen käyttöikä on alle kolme vuotta, saadaan vähentää kokonaan verovuonna. Kun taas kalustosta, jonka taloudellinen käyttöikä on yli kolme vuotta, hankinta- ja perusparannusmenot vähennetään vuotuisilla menojäännöksestä tehtävillä poistoilla. Vuotuisen poiston suuruus on valinnan mukaan 0 – 25 prosenttia menojäännöksestä. (Niskakangas 2009, 94.)

Vähennyskelpoisia menoja on muitakin, mutta niitä kaikkia on mahdoton luetella, koska periaatteessa kaikki tulonhankkimistarkoituksessa uhratut kustannukset voidaan vähentää. Epäselvyyttä onkin lähinnä siinä, mitkä menot ovat maatalouden vähennyskelpoisia menoja ja mitkä vähennyskelvottomia yksityistalouden menoja.

2.3.3 Vähennyskelvottomat menot

Verovelvollisen perheen asuntona tai muuten yksityistaloudessa käytetystä rakennuksesta aiheutuneita hankinta-, perusparannus- ja ylläpitokuluja ei saa vähentää. Jos rakennusta käytetään osaksi maatalouden ja yksityistalouden tarkoituksiin, maatalouden osuus on vähennyskelpoinen. (Niskakangas 2009, 95.)

Palkoista, eläkkeistä ja muista etuuksista tulee vähennyskelvoton meno silloin, kun verovelvollinen on maksanut niitä puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle lapselleen. Vähennyskelvottomia menoja ovat myös maatalouden tuotteina suoritettavat luontoisedut, yksityistalouden hyväksi tehdystä työstä johtuneet menot sekä sakot ja muut sanktionluonteiset maksuseuraamukset. (MVL 7 §.)

Maan hankintameno on vähennyskelvoton, koska se on kulumatonta käyttöomaisuutta. Mutta kun maa-alue myydään, hankintameno tai hankintameno-olettama saadaan vähentää myyntihinnasta luovutusvoittoa laskettaessa. Hankintameno-olettama tarkoittaa sitä, että käyttöomaisuuden ostohintaa ei tiedetä. Hankintameno-olettamana käytetään 40 prosenttia myyntihinnasta, jos omaisuus on omistettu vähintään 10 vuotta. Hankintameno-olettaman lisäksi myyntihinnasta ei saa vähentää muita kuluja. (Niskakangas 2009, 95; Veronmaksajat 2013.)

2.4 Verosuunnittelu

Maatilan toiminnan ja talouden suunnitteluun kuuluu yhtenä osana verosuunnittelu, mutta se ei kuitenkaan saa olla johtava tekijä toiminnan suunnittelussa. Verotuksen suunnitteleminen on tärkeää, jotta veroja maksettaisiin riittävä määrä. Verotusta on hyvä suunnitella lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, sillä pitemmällä aikavälillä mahdollisia vaihtoehtoja on enemmän kuin yksittäisen vuoden veroilmoituksen teossa. (Agronet 2014a.)

Verosuunnittelun tavoitteena on tasata eri vuosien välistä taloudellista tulosta. Verosuunnittelulla tavoitellaan lisäksi tulojen jakamista pääomatulo-osuuteen ja ansiotulo-osuuteen sekä yrittäjäperheen jäsenten kesken niin, että tuloista maksettavat verot saataisiin minimoitua eli yhteismäärältään mahdollisimman pieniksi. (Agronet 2014a.)

2.4.1 Tavoitteet

Verosuunnittelu on pitkälle tulevaisuuteen tähtäävää toimintaa, jonka tavoitteena on ennakoita ja hallita veroseuraamuksia, verojen minimointi, maksuajankohtien hyödyntäminen sekä kannattavuus- ja maksuvalmius-

hyötyjen saaminen. Verovelvollinen pystyy siis pitämään verorasituksen kohtuullisena huolellisella verosuunnittelulla. Verosuunnittelun käyttäminen ei kuitenkaan poista veroja, se vaan siirtää niitä myöhemmäksi. Verot tulevat maksettavaksi siinä vaiheessa, kun keinot verojen siirtämiseen loppuvat. (Stenlund 2003, 28.)

Maatalouden kirjanpito on maksuperusteinen, eli tulot ja menot kuuluvat sille vuodelle, jona maksu on tapahtunut. Joten myös maatalouden verotus on maksuperusteinen. Verosuunnittelun keinoja ovat tulojen ja menojen ajoitus eri vuosien välillä, investointien ja poistojen suunnittelu, tasausvaraus, eläkemaksujen vähentämistapa sekä kotieläinten myyntitulojen ja ostomenojen jaksotus. Investoiminen esimerkiksi kalustoon tai lannoitteiden ostaminen edellisenä syksynä, ovat keinoja lisätä menoja ja siten karsia veroja. Kannattaa kuitenkin harkita tarkkaan, onko sijoitus kannattava. Sillä tekemällä kannattamattoman investoinnin, pienenevät verot ja yrittäjän käteen jäävät nettotulot. (Agronet 2014a.)

Maataloudessa luonnonolot ja maailmanmarkkinahinnat tuotantopanoksissa vaikuttavat eri vuosien väliseen taloudelliseen tulokseen. Kesä saattaa olla hyvin kuiva tai liian märkä, molemmissa tapauksissa sadon määrä ja laatu heikkenee tilakohtaisesti. Maailmanmarkkinoiden raaka-ainepörssillä saattaa olla tarve tietynlaiseen tuotteeseen ja sillä on silloin vaikutusta tuotteen hintaan. Esimerkiksi jos maailmalla on pulaa elintarviketeollisuuskelpoisesta viljasta, silloin viljan hinta nousee ja jos taas viljasta on ylitarjontaa, hinta laskee. Viljelijän tulisi pystyä ennustamaan kaikkia näitä tulokseen vaikuttavia tekijöitä, jotta maatilan talouden suunnittelussa voitaisiin kunnolla tehdä tulevaisuuden suunnitelmia.

Maatalousverotuksessa on kuitenkin hyvät keinot eri vuosien välisen verotettavan tuloksen tasaamiseen esimerkiksi tasausvarauksella. Maatalouden verosuunnittelussa perustavoitteena on yleensä tulojen jakaminen pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin ja yrittäjäperheen jäsenten kesken siten, että saatavista tuloista maksettavien verojen yhteismäärä on mahdollisimman pieni. (Agronet 2014a.)

2.4.2 Noudatettavat periaatteet

Verosuunnittelussa tulee noudattaa lainsäädäntöä ja muita normeja, niiden puitteissa verovelvollisella on oikeus minimoida maksettavaksi tulevat veronsa. Jos normeista poiketaan, viranomaiset voivat soveltaa veron kiertämistä koskevia säädöksiä. Vaikka normeja noudattaisikin, voi tulla tilanteita, joissa ollaan eri mieltä tulkinnasta. Todistustaakka on silloin verovelvollisella, joten verosuunnittelussa onkin tärkeää arvioida ja poistaa riskit. (Stenlund 2003, 29.)

Yrittäjä pyrkii mahdollisimman hyvään kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa. Yrittäjän tavoitteena on riittävä ansiotulo, tuotto pääomasijoituksille ja korvaus yrittäjäriskille. Näiden tavoitteiden edelle ei saa mennä verojen välttäminen. Pitkäjänteisellä toiminnan suunnittelulla ja ennakoinnilla varmistetaan verotuksen kohtuullisuus sekä liiketoiminnan tavoitteiden toteutuminen. Lisäksi vero-

suunnittelussa on keskityttävä oleellisiin ja merkittäviin asioihin. (Stenlund 2003, 30.)

2.4.3 Verosuunnittelun tilanteet

Maatilan toiminnassa saattaa tapahtua muutoksia esimerkiksi toiminnan laajentuessa, uusien tulolähteiden muodostuessa tai omistuksessa tapahtuu järjestelyitä kuten sukupolvenvaihdos. Muutokset on aina punnittava myös veroseuraamusten kannalta. (Stenlund 2003, 31.)

Tilinpäätös voi olla kriittinen tai ei-kriittinen, riippuen pystytäänkö omaan verotettavaan tuloon vaikuttamaan niin, että verorasitus pysyisi kohtuullisena. Kriittinen tilinpäätös on yleensä seurausta huonosta verosuunnittelusta eli silloin käytettävissä olevat tuloksen järjestelyn keinot ovat vaikutukseltaan vähäisemmät, kuin verotettavaksi tuloksi purkautuvat varaukset ja muut järjestelyt. Tilinpäätös ei ole kriittinen, jos verorasitus pystytään pitämään kohtuullisena. Hyvässä verosuunnittelussa tilinpäätöksen kriittisyyden aste pystytään arvioimaan muutamaa vuotta aikaisemmin ja siten saadaan aikaa toimenpiteille, joilla hallitsematon verotilanne vältetään. (Stenlund 2003, 31–32.)

Hyvään verosuunnitteluun kuuluu toimenpiteiden valmistelu ennakoiden ja oleelliseen keskittyen. Valmistelu ja suorittaminen vaativat aikaa ja esimerkiksi maatilan sukupolvenvaihdoksen suunnittelu olisi hyvä aloittaa useita vuosia ennen toteutusta. (Stenlund 2003, 32.)

Verosuunnittelussa on myös kolme aikatekijästä riippuvaa keinojen ryhmää. Ne jakautuvat tilikauden aikana, tilinpäätöksen yhteydessä sekä pitkällä aikavälillä tehtäviin toimenpiteisiin. Käytettävissä olevia keinoja on tilikauden aikana esimerkiksi käteisperiaatteen hyödyntäminen ja Maatalousyrittäjän eläkelain mukainen vakuutus -maksujen tai korkojen maksaminen etukäteen. Verosuunnittelun keinoja tilinpäätöksen jälkeen ovat poistot ja tulontasausvaraus sekä pitkällä aikavälillä verotuksellisen aseman ennakointi usean vuoden ajalle ja erillisten tulolähteiden muodostaminen. (Stenlund 2003, 32.)

2.4.4 Verosuunnittelun vaiheet

Verosuunnittelu on tarpeen toteuttaa vaiheittain. Muutoin yksittäisten toimenpiteiden vaikutukset ja tarpeet saattavat jäädä huomioimatta. Yksittäiset toimenpiteet verojen minimoimiseksi saattavat maatilan kokonaisuuden kannalta olla tarpeettomia tai jopa haitallisia, siksi on lähdettävä liikkeelle maatilan kokonaisuudesta. On tärkeä tunnistaa millainen on toteutunut tilanne sekä toteutuva tilanne verotettavan tuloksen ja verorasituksen osalta. Täytyy myös selvittää jo käytössä olevien verojen minimoinnin keinot, niiden purkautumisaika sekä käyttämättömät verotettavan tuloksen järjestelykeinot. (Stenlund 2003, 33–34.)

3 YHTIÖMUODON VALINNASSA HUOMIOITAVIA ASIOITA

Maataloutta voidaan harjoittaa eri yhtiömuodoissa, jotka ovat yksityinen henkilö toisin sanoen maataloudenharjoittaja, kuolinpesät ja yksityiset perheyhtymät, verotusyhtymä eli maatalousyhtymä, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja muut muodot kuten seurakunta ja valtio. Yksityiselle henkilölle mahdollisia yhtiömuotoja ovat yksityinen henkilö, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta tai verotusyhtymä.

Avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osakeyhtiön ja osuuskunnan perustaminen ja ilmoittaminen kaupparekisteriin luo yhtiöille oikeuskelpoisuuden. Se tarkoittaa sitä, että yhtiö voi tehdä omissa nimissään sopimuksia ja sitoumuksia sekä olla asianosaisena muun muassa tuomioistuimessa. Esimerkiksi Maitotila Oy voi ottaa lainaa navetan rakentamista varten ja yhtiö lyhentää lainaa maitotuloilla. (Ossa 2001, 185, 193, 212.)

3.1 Yhtiöittäminen

Maatalouden yhtiöittäminen kasvattaa suosiotaan koko ajan, sillä vuonna 1990 osakeyhtiömuodossa toimivia maatiloja oli 201, 2006 oli 485 ja 2012 määrä oli jo 616 osakeyhtiötä. Osakeyhtiömuodon määrän kasvua selittää maatilojen koon kasvu sekä se, että maatilayrittäjät tekevät yhteistyötä esimerkiksi yhteisnavetassa tai konerenkaassa. Osakeyhtiöllä pystytään turvaamaan yksityisomaisuus ja pienentämään sosiaalista vastuuta ja riskiä. (Enroth ym. 2007, 6–7.)

Maatilan yhtiöittäminen tapahtuu jokaisella maatilalla hyvin erilaisissa olosuhteissa, sillä jokainen maatila on erilainen: maatilojen koot vaihtelevat, tuotantosuunnat ovat erilaisia ja myös omistajien määrä vaihtelee. Yhtiömuodon valinnalle ei voida antaa yleispätevää vastausta, vaan se on selvitettävä tapauskohtaisesti. Yhtiömuodon valinnassa täytyy myös miettiä perustetaanko kokonaan uusi yritys vai jatketaanko jo olemassa olevaa toimintaa yhtiömuotoa muuttamalla. (Enroth ym. 2007, 7.)

Maatilan yhtiöittämisen tärkeimmät syyt ovat tilojen koon kasvu, omistuksen hajautuminen useammalle henkilölle, yhteistyön lisääntyminen sekä verotuksen minimointi. Yhtiöittämisellä halutaan pienentää yrittämiseen liittyvää henkilökohtaista riskiä. Yhteisomistuksen ja yhteistyön lisääntyminen vaativat puolestaan toiminnan tehokkaampaa organisointia, jota toiminnan yhtiöittäminen helpottaa. Yhtiöittämisen taustalla onkin hyvä olla jokin muu syy kuin verotuksen minimointi. (Stenlund 2003, 106.)

Maatilan yhtiöittämisestä on runsaasti seuraamuksia, niin hyötyjä kuin haittoja, ja ne onkin selvitettävä etukäteen. Yhtiöittämistä harkitessa on selvitettävä: yhtiöittämisen kohteet eli yhtiöitetäänkö koko maatila vai vaan esimerkiksi sivuelinkeino. Miten yhtiömuotoa säätelevä lainsäädäntö vaikuttaa maatilan toimintaan. Sekä miten yhtiömuoto vaikuttaa maatilan verotukseen, maatalouden tukiin sekä Maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen vakuutukseen eli MYEL-vakuutukseen. (Stenlund 2003, 107.)

Jokaisella maatilalla on erilainen tilanne ja erilaiset kehitysnäkymät, joten yhtiöittäminen voi olla joko edullista tai haitallista. Velkaisella maatilalla yhtiöittäminen voi helpottaa velan maksua matalamman verokannan vuoksi. Velattomalla tilalla voidaan tuloksesta osa jättää yhtiön voittovaroihin, ja sillä kattaa tulevia investointeja. (Havu 2014, 18.)

Henkilöyhtiöissä eli elinkeinoyhtymissä vahvistetaan yhtymälle erikseen elinkeinotoiminnan, maatalouden ja henkilökohtaisen tulolähteen tulo tai tappio. Tulo jaetaan yhtiömiehille yhtiösopimuksen mukaisesti. Yhtiömiesten osuus jaetaan edelleen pääomatulo- ja ansiotulo-osuuksiin tulolähteiden nettovarallisuuteen perustuen. Elinkeinoyhtymä ei tuo maatalouteen mitään sellaista lisäarvoa, jonka vuoksi maatalous kannattaisi yhtiöittää henkilöyhtiöksi. Yhtiöittämistä harkitessa maatalouteen sopivia yhtiömuotoja ovat osakeyhtiö ja osuuskunta, mutta osuuskunnan käyttöä rajoittaa sen vaatima perustajien lukumäärä. (Stenlund 2003, 111–112.)

Maatalouden yhtiöittämisessä osakeyhtiöksi täytyy huomioida yhtiöoikeudellisia, verotuksellisia ja muita vaikutuksia. Osakeyhtiöllä on muun muassa velvollisuus pitää suoriteperusteista kahdenkertaista kirjanpitoa sekä tilintarkastusvelvollisuus. Osakeyhtiön osakkaat eivät ole oikeutettuja MYEL-vakuutukseen, ei edes pääosakas. Maatalouden tuotteiden yksityiskäyttö tulee verotettavaksi. Osakeyhtiötä ei kannata lähteä kokeilemaan, sillä sen purkaminen ei ole yksinkertaista ja se aiheuttaa veroseuraamuksia. Lisäksi yhtiöittäminen edellyttää elinkeinotoimintaa kuuluvan varallisuuden siirtämistä maataloudesta yhtiölle. Siirto on suunniteltava ja verovaikutukset ennakoitava. Osakeyhtiöstä ei voi ottaa yksityisottoja ilman veroseuraamuksia, mutta osakeyhtiöstä voi saada palkkaa, kulukorvauksia ja osinkoa. (Stenlund 2003, 112–114.)

Maatilan yhtiöittäminen osakeyhtiöksi vaatii runsaasti selvittelyä ja valmistelutyötä. Kokonaishyötyjen tulee olla suuremmat kuin yhtiöittämisestä johtuvat menetykset, muuten yhtiöittäminen ei ole taloudellisesti perusteltua. Osakeyhtiöittämisen vaikutusta tutkiakseen on hyvä tehdä laskelmia, joissa verrataan maataloutta ennen ja jälkeen yhtiöittämisen taloudellisten vaikutusten osalta. (Stenlund 2003, 115.)

3.2 Perustajien lukumäärä

Perustajien lukumäärällä on melko suuri merkitys yhtiömuodon valinnassa, sillä kaikkia yhtiömuotoja ei voi perustaa yksin toimiessa. Yksin toimiessa mahdollisia yhtiömuotoja ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi sekä niin sanottu yhden miehen osakeyhtiö. (Enroth ym. 2007, 10.)

Henkilöyhtiöt eli avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö sekä verotusyhtymä vaativat vähintään kaksi perustajaa. Osuuskunnan perustaminen puolestaan vaatii kolme perustajaa. Osakeyhtiön perustaminen vaatii vähintään yhden perustajan, mutta enimmäismäärää ei ole rajoitettu millään tavalla. (Enroth ym. 2007, 10.)

3.3 Alkupääoma

Yhtiötä perustettaessa tarvitaan yleensä jonkinlainen yhtiöön sijoitettu panos. Toiminimi ja avoin yhtiö voidaan perustaa ilman rahallista panosta, perustamiseen riittää perustajien työpanos. Kommandiittiyhtiössä vaaditaan äänettömältä yhtiömieheltä rahallinen panos. Vastuulliset yhtiömiehet voivat sopimuksen mukaan sijoittaa kommandiittiyhtiöön rahallisen panoksen tai työpanoksensa. Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä yhtiömiesten yhtiöön sijoittama panos on kirjattava yhtiösopimukseen, sillä sen perusteella määräytyy kuinka maatilan tulos jakautuu yhtiömiesten kesken. (Haapanen, Heikura & Leino, 2004, 76; Enroth ym. 2007, 10.)

Yksityisen osakeyhtiön perustaminen vaatii 2 500 euron pääoman ja julkinen osakeyhtiö vaatii puolestaan 80 000 euron pääoman. Pääoman on oltava maksettuna ennen kuin yhtiö voidaan rekisteröidä kaupparekisteriin. Osuuskunnan perustamisesta ei ole säädetty vähimmäispääomaa, vaan se on sovittava osuuskunnan perustajien kesken. (Enroth ym. 2007, 10.)

3.4 Vastuun jakautuminen yrityksessä

Henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön toiminnasta ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoimen yhtiön yhtiömiehet sekä kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet. He vastaavat henkilökohtaisesti koko omaisuudellaan yritystoiminnassa syntyneistä velvoitteista kuten lainojen maksuista. Jos yritys menee konkurssiin, vastaavat vastuunalaiset yhtiömiehet velkojen maksusta. Jos he eivät kykene maksamaan velkoja, tekevät he henkilökohtaisen konkurssin. (Haapanen ym. 2004, 76; Enroth ym. 2007, 11–14.)

Kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies, osakeyhtiön perustajien sekä osuuskunnan perustajien vastuu rajoittuu yhtiöön sijoitettuun pääomaan. Yhtiön tai osuuskunnan mennessä konkurssiin, menettävät osakkaat vain sijoittamansa summan. Yhtiön maksamatta jääneet velat eivät rasita osakasta samalla tavalla kuin henkilöyhtiöissä. (Haapanen ym. 2004, 76, 81, 89; Enroth ym. 2007, 13–17.)

Kommandiittiyhtiön äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta osallistua yhtiön päätöksentekoon tai toimia yhtiön nimissä. Osakeyhtiössä ja osuuskunnassa jokaisella osakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa yhtiön asioihin. Osakeyhtiön ylin päättävä elin on yhtiökokous. Yhtiökokouksessa yksi osake vastaa yhtä ääntä, päätökset tehdään kokouksissa äänten enemmistöllä. Osuuskunnassa jäsenet ovat tasa-arvoisia ja jokaisella on yksi ääni riippumatta osuuksien määrästä. (Haapanen ym. 2004, 76, 81, 89; Enroth ym. 2007, 13–17.)

Osakeyhtiön yhtiökokouksessa päätetään esimerkiksi tilinpäätöksen vahvistamisesta, voiton jaosta sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valinnasta. Toimitusjohtaja tekee osakeyhtiössä jokapäiväiseen liiketoimintaan liittyvät päätökset, kun taas hallituksella on yleistoimivalta. Se tarkoittaa sitä, että hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen päätöksistä tulee laatia hallituksen pöytäkirjat. (Haapanen ym. 2004, 80; OYL 5: 2 §; OYL 6: 2 §.)

3.5 Toiminnan joustavuus

Toiminnan joustavuuteen vaikuttaa päätöksenteon nopeus. Yksityinen elinkeinonharjoittaja päättää itse asioista. Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä yhtiösopimukseen on määritelty miten päätökset tehdään yhtiössä. Päätökset voidaan tehdä yksin tai yhdessä. Päätöksentekoa nopeutamaan voidaan avoimeen yhtiöön ja kommandiittiyhtiöön valita toimitusjohtaja, ja antaa toimitusjohtajalle valta päättää asioista. Toimitusjohtajan tulee olla vastuunalainen yhtiömies. (Enroth ym. 2007, 10.)

Osakeyhtiössä ja osuuskunnassa päätöksentekijänä toimii hallitus. Päivittäistä arkea helpottamaan voidaan valita toimitusjohtaja. Toimitusjohtajalle on yleensä annettu yhtiön nimenkirjoitusoikeus, siten saadaan yhtiön toiminta pyörimään paremmin. Suuremmista asioista päätettäessä tarvitaan hallituksen kokous. (Enroth ym. 2007, 10.)

3.6 Yrityksen jatkuvuus

Toiminimessä yrittäjän menehtyessä tai sairastuessa vakavasti, toiminnan jatkuvuus on vaakalaudalla. Toiminimen toimintaa ei ole yleensä kukaan jatkamassa. Henkilöyhtiöissä yhtiömiehen osuus voidaan luovuttaa, jos siitä on yhtiösopimuksessa sovittu tai muut yhtiömiehet suostuvat luovutukseen. Osakeyhtiössä osakkeiden omistaja voi vaihtua eikä se lopeta yhtiön toimintaa, ainoastaan henkilöt yhtiön taustalla vaihtuvat. (Enroth ym. 2007, 10.)

Osuuskunnan jäsenyyttä ei voi myydä tai luovuttaa toiselle, mutta jäsenellä on oikeus erota osuuskunnasta ilmoittamalla siitä kirjallisesti osuuskunnalle. Osuuskunnan jäsen voi vaihtua, jos jäsen siirtää jäsenyyden seuraajalleen ja hallitus hyväksyy jäsenen hakemuksen. Osuuskunnan myynti on mahdollista, jos jäsenet pääsevät riittävään yksimielisyyteen. (Enroth ym. 2007, 10; Haapanen ym. 2004, 89.)

3.7 Voitonjako ja tappion kattaminen

Voitonjako ja tappion kattaminen on hyvin erilaista eri yhtiömuodoissa. Voitto voidaan jakaa joko suoraan tai sitten osingonjaon kautta omistajille. Tappio voidaan vähentää tulolähteen verotettavasta tuloksesta tai vapaasta omasta pääomasta.

3.7.1 Yksityinen maataloudenharjoittaja

Maataloudenharjoittajalle maatilatalous on hänen muusta toiminnastaan erillinen tulonlähde. Maataloudenharjoittaja saa kaikki voitot itselleen, mutta toisaalta hän vastaa tappioista myös koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. Maatalouden tappio vahvistetaan maatilatalouden tulolähteeseen ja se vähennetään seuraavien 10 verovuoden aikana maatalouden tulolähteen tuloksesta. (Enroth ym. 2007, 10; Kukkonen & Walden 2009, 36; TVL 2: 16 §.)

3.7.2 Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö

Henkilöyhtiöille vahvistetaan veronalainen tulo tai vähennyskelpoinen tappio, vaikka yhtiöt eivät olekaan erillisiä verovelvollisia (Kukkonen & Walden 2009, 36). Avoimessa yhtiössä voitosta maksetaan yhtiömiehelle korkoa tilikauden alkaessa jäljelle olleelle panokselle. Voitto jaetaan yhtiömiesten panosten suuruuden mukaisessa suhteessa silloin, kun voitto ei riitä korko-osuuksien täysimääräiseen maksamiseen. Tappio jaetaan yhtiömiesten kesken tasan. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389 AKL 2: 9 §.)

Kommandiittiyhtiössä äänettömälle yhtiömiehelle maksetaan yhtiösopimuksen mukainen voitto-osuus maksettuna olleelle panokselle. Seuraavaksi vastuunalaiset yhtiömiehet jakavat voiton yhtiösopimuksen mukaisesti. Voitto jaetaan äänettömille yhtiömiehille tilikauden alkaessa maksettuina olleiden panosten suhteessa silloin, kun voitto ei riitä kattamaan voitto-osuuksia täysimääräisenä. Tappio jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Ääneton yhtiömies ei osallistu tappion kattamiseen ja hänelle maksetaan aina yhtiön tuloksesta hänelle kuuluva osuus. (Enroth ym. 2007, 10; AKL 7: 4 §.)

3.7.3 Osakeyhtiö

Osakeyhtiössä voitonjako voi tapahtua eri tavoilla: Yhtiö voi jakaa osinkoa tai jakaa varoja vapaasta omasta pääomasta. Osakepääomaa voidaan alentaa. Omia osakkeita voidaan hankkia ja lunastaa. Lisäksi osakeyhtiö voidaan purkaa ja poistaa rekisteristä. Yhtiö voi jakaa vapaan oman pääoman, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaisesti jakamatta jätettävä osa esimerkiksi 2 500 euron vähimmäispääoma. (Enroth ym. 2007, 10; OYL 13: 1 §.)

Tappio katetaan vapaasta omasta pääomasta, mutta jos se ei riitä tappion kattamiseen, osakepääomaa voidaan alentaa tappion kattamiseksi. Verotuksessa vahvistetut tappiot vähennetään 10 seuraavan verovuoden aikana sitä mukaa, kun tuloa syntyy, ellei tappiota ole katettu vapaasta omasta pääomasta. Tappiot vähennetään sen tulolähteen tulosta, jossa tappio on syntynyt. Esimerkiksi maatalouden tappio vähennetään maatalouden tulolähteen tulosta. (OYL 13: 5 §; OYL 14: 1 §; Verohallinto 2013c.)

3.7.4 Osuuskunta

Osuuskunta ei ensisijaisesti tavoittele voittoa, vaan sen tarkoituksena on jäsenten taloudellinen tukeminen. Mahdollinen ylijäämä eli osuuskunnan voitto voidaan jakaa jäsenille ylijäämän palautuksena tai osuuspääoman korkona. Se voidaan myös jättää osuuskunnalle yhteisöverokannalla verotettavaksi. (Kukkonen & Walden 2009, 38.)

Osuuskunta voi vähentää vahvistetut tappiot saman tulolähteen tuloksesta seuraavien 10 verovuoden aikana. Osuuskunta menettää tappion vähentämisoikeuden, jos tappiovuoden aikana tai sen jälkeen yli puolet osuuskun-

nan osuuksista on vaihtanut omistajaa tai yli puolet osuuskunnan jäsenistä on vaihtunut. Lisäksi tappionvähentämisoikeus menetetään, jos osuuskunnan uusi jäsen merkitsee enemmän uusia osuuksia kuin mitä on ollut yhteensä entisillä jäsenillä. (Verohallinto 2013c.)

3.8 Verotus

Eri yhtiömuotoja verotetaan eri tavoin. Yritysmuodon valintaan suurin merkitys on välittömällä veroilla, joita ovat valtion tulovero, kirkollisvero sekä kunnallisvero. Yhtiömuotoon kohdistuvaa verorasitusta selvittäessä on otettava huomioon yrityksen ja yrittäjän verorasituksen yhteisvaikutus. Se ratkaisee verotuksellisesti edullisimman yhtiömuodon. (Enroth ym. 2007, 10.)

3.8.1 Yksityinen maataloudenharjoittaja

Yksityisen maataloudenharjoittajan maatilan voitto verotetaan kokonaisuudessaan maataloudenharjoittajan henkilökohtaisessa verotuksessa. Verotus jakaantuu pääomatuloihin sekä ansiotuloihin. Pääomatulojen veroprosentti on 30 % 40 000 euroon ja siitä eteenpäin 32 % (Verohallinto 2014a). Ansiotuloja verotetaan progressiivisesti valtion tuloveroasteikon mukaisesti, joka on esitelty taulukossa 1. Progressiivinen verotus tarkoittaa sitä, että mitä suuremmat tulot, sitä enemmän niistä maksetaan veroa. (Verohallinto 2013a.)

Taulukko 1. Valtion tuloveroasteikko 2014 (Verohallinto 2013a.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 300 – 24 300	8	6,5
24 300 – 39 700	528	17,5
39 700 – 71 400	3 223	21,5
71 400 – 100 000	10 038,50	29,75
100 000 –	18 547	31,75

Valtion tuloverojen lisäksi ansiotuloista maksetaan kunnallisveroa asuinkunnalle ja evankelis-luterilaiseen tai ortodoksiseen seurakuntaan kuuluvat henkilöt maksavat myös kirkollisveroa. Kunnallisvero ja kirkollisvero vaihtelevat paikkakunnittain. Verojen lisäksi peritään sairausvakuutusmaksu, joka koostuu päivärahamaksusta ja sairaanhoitomaksusta. Vuonna 2014 sairausvakuutusmaksu on yhteensä 2,16 prosenttia. (Verohallinto 2014a.)

Maatilan jaettavasta yritystulosta pääomatuloa on edellisen verovuoden nettovarallisuudelle laskettu 20 prosentin tuottoa vastaava osuus. Esimerkiksi jos maatilan jaettava yritystulo on 10 000 euroa ja nettovarallisuus on 20 000 euroa, niin pääomatuloa on 4 000 euroa ja loput 6 000 euroa on ansiotuloa. Luonnollinen henkilö tai kuolinpesä voi myös vaatia tuotto prosentiksi kymmentä prosenttia tai nolaa prosenttia. Nollan prosentin pääomatulo-osuudella maatalouden verotettava tulos verotetaan kokonaan ansiotulona. 10 prosentin pääomatulo-osuudella esimerkin jaettavasta yritys-

tulosta on pääomatuloa 1 000 euroa ja loput on ansiotuloa eli 9 000 euroa. (Enroth ym. 2007, 20.)

3.8.2 Verotusyhtymä

Verotusyhtymän nimissä tehdään veroilmoitus, johon kootaan kaikki verotusyhtymän varat, tulot ja menot. Verotusyhtymälle lasketaan maatalouden ja henkilökohtaisen tulolähteen puhdas tulo tai tappiollinen puhdas tulo. Mikäli yhtymällä muodostuu elinkeinotoiminnan tulolähde, verotetaan elinkeinotoiminnan tulolähde erikseen elinkeinoyhtymänä tai koko kokonaisuus elinkeinoyhtymänä. (Enroth ym. 2007, 25; TVL 15: 1 §.)

Tulon jakamisesta sovitaan yhtymän osakkaiden kesken. Maataloutta harjoitettaessa jakoperusteena on yleensä jokaisen osakkaan työpanos. Jos sopimusta ei ole, on ensisijainen jakoperuste työpanos ja sitten omistussuus. Verotusyhtymän tulolähteiden puhtaat tulot tai tappiolliset puhtaat tulot jaetaan osakkaille yhtymäsopimuksen mukaisessa suhteessa. (Enroth ym. 2007, 25–27; TVL 15: 2 §.)

3.8.3 Henkilöyhtiö

Henkilöyhtiö, eli avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö, on verotuksessa vain laskentasubjektina. Henkilöyhtiötä ei siis veroteta erillisenä yksikkönä, vaan yhtiön tulos jaetaan yhtiömiesten kesken verotettavaksi heidän henkilökohtaisessa verotuksessaan.

Henkilöyhtiötä nimitetään verotuksessa elinkeinoyhtymäksi. Jos yhtiöllä ei ole elinkeinotoiminnan tulolähdettä, on tulkinnanvaraista verotetaanko yhtiötä elinkeinoyhtymänä vai verotusyhtymänä. (Enroth ym. 2007, 28.)

Elinkeinoyhtymällä voi olla kolme eri tulolähdettä, jotka ovat maatalouden, elinkeinotoiminnan ja henkilökohtaisen toiminnan tulolähteet. Elinkeinoyhtymälle lasketaan verotettava tulo tulolähteittäin. Osakkaat sopivat keskenään tulon jakamisesta. Yhtymän toimintaan kohdistuvien velkojen korot vähennetään siitä tulonlähteen tulosta, johon velka kohdistuu. Tulolähteen tappio vähennetään seuraavina vuosina saman tulolähteen voitosta. Henkilöyhtiön tulolähteiden nettotulot jaetaan voitto-osuuksina osakkaalle verotettavaksi. (Enroth ym. 2007, 29.)

Maatalouden ja elinkeinotoiminnan tulo-osuus jaetaan osakkaille pääoma- ja ansiotulo-osuuteen osakkaan omistaman nettovarallisuusosuuden mukaan. Pääomatuloa on 20 prosenttia nettovarallisuusosuudelle laskettua tuottoa ja loput on ansiotuloa. (Enroth ym. 2007, 29.)

3.8.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiötä verotetaan erillisenä verovelvollisena. Osakeyhtiö on osakkaastaan erillinen oikeushenkilö, eivätkä yhtiötä koske luonnollista henkilöä koskevat säännökset. Osakeyhtiö on kirjanpitovelvollinen ja sen on tehtävä suoriteperusteinen tilinpäätös, jos yhtiötä verotetaan elinkeinove-

rolain mukaan. Jos osakeyhtiötä verotetaan MVL:n mukaan, tilinpäätös tehdään maksuperusteisesti. (Enroth ym. 2007, 30; Havu 2014, 23.)

Osakeyhtiöllä voi olla eri tulolähteitä, jokaisen tulolähteen verotettava tulo lasketaan erikseen. Aiempien verovuosien tappiot vähennetään sen tulolähteen tulosta, jossa tappio on syntynyt. Tappioiden vähentämisen jälkeen tulolähteiden verotettavat tulot lasketaan yhteen ja yhteismäärästä menee yhteisön tuloveroprosentin mukainen yhteisövero. (Enroth ym. 2007, 31.) Yhteisöverokanta oli vuosina 2005–2011 26 prosenttia, jonka jälkeen se laski vuonna 2013 24,5 prosenttiin. Vuoden 2014 alusta yhteisöverokanta laski 20 prosenttiin. (Veronmaksajat 2014b.)

Osakeyhtiö voi olla verotuksellisesti hyvin edullinen, jos aikaisempaa toimintaa on verotettu pääasiassa ansiotulona. Osakeyhtiö ei kuitenkaan huojenna osakkaan verotusta, jos osakas nostaa runsaasti ansiotulona verotettavaa tuloa yhtiöstä. Tulon nostaminen vie tuloja progressiivisen verotuksen piiriin ja yleensä se on ankarampaa kuin yhteisöverotus. Palkkatulo on kokonaan ansiotuloa. (Enroth ym. 2007, 31.)

Jos yrittäjä ei halua nostaa osakeyhtiöstä progressiivisesti verotettua ansiotuloa, tulee yhtiökokouksen tehdä päätös osingonjaosta eli päättää jakaa osakeyhtiön voittoa osakkeenomistajille. Osinkona voidaan jakaa tilikauden voitto ja osakeyhtiön muut voitonjakokelpoiset varat kuten edellisten tilikausien voitot. (Verohallinto 2014b.)

Yksityisestä osakeyhtiöstä saatu osinko jaetaan pääomatulo-osinkoon ja ansiotulo-osinkoon. Osingonsaajan omistamien osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketaan 8 prosentin vuotuinen tuotto. Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla yhtiön tarkistettu nettovarallisuus ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Osingon määrästä, joka jää alle matemaattisen arvon, on 75 prosenttia verovapaata ja 25 prosenttia veronalaista pääomatuloa. Osingoista pidetään ennakonpidätys, joka on 7,5 prosenttia 150 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta pidetään 27 prosenttia. Jos osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingosta on veronalaista pääomatuloa 85 prosenttia ja 15 prosenttia verovapaata pääomatuloa. Osinko, joka ylittää 8 prosentin vuotuisen tuoton, on ansiotulo-osinkoa. Ansiotulo-osingosta 75 prosenttia on veronalaista ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata osinkotuloa. (Verohallinto 2014b.)

3.8.5 Osuuskunta

Osuuskuntaa verotetaan erillisenä verovelvollisena, jos se on merkitty kaupparekisteriin. Rekisteröimätöntä osuuskuntaa verotetaan kuten elinkeinoyhtymää. Osuuskunnalla voi olla eri tulolähteitä eli elinkeinotoiminnan, maatalouden ja henkilökohtaisen tulolähteen tuloja. Osuuskuntaa verotetaan sen tulolähteen mukaisesti mitä toiminta on eli esimerkiksi maatalouden osuuskuntaa verotetaan maatilatalouden tuloverolain mukaisesti. Osuuskunta maksaa voitostaan yhteisöveron. (Enroth ym. 2007, 36.) Yhteisövero on 20 prosenttia tammikuusta 2014 alkaen (Veronmaksajat 2014b).

Osuuspääoman korkoa voi saada verovapaasti 1500 euroon asti. Verovapaan osan ylimenevästä korosta 70 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja loput 30 prosenttia verovapaata tuloa. Jos maataloudenharjoittajan omistamat osuudet kuuluvat maatalouden varoihin, 1500 euron ylimenevästä korosta 70 prosentin veronalaiset tulot jaetaan pääomatuloihin ja ansiotuloihin maatalouden nettovarallisuuden mukaan. (Enroth ym. 2007, 36; Verohallinto 2013c.)

4 MAATALOUDEN VEROTUSLASKELMA

Maataloutta harjoittavien toiminimien ja verotusyhtymien ei tarvitse tehdä verotusta varten varsinaista tasetta. Maatalouden veroilmoituksella tehdään maatalouden varoista laskelma, joka perustuu lakiin varojen arvoistamisesta verotuksessa. (KPL 7: 4 §; Pellinen ym. 2008, 55.)

Lain perusteella otetaan huomioon maatalousmaan, tuotantorakennusten, maatilamatkailussa käytettävien lomamökkien ja vuokrattavien asuinrakennusten, maatalouskoneiden ja kaluston, maatalouteen kuuluvien osakkeiden ja osuuksien, tuotanto-oikeuksien sekä muiden lain mukaan huomioon otettavien maatalouteen kuuluvien varojen arvo. Verotuksessa pelon arvo on käypää arvoa matalampi eikä verotuksessa oteta huomioon kotieläinten, tuote- tai tarvikevarastojen arvoja. Joten veroilmoituksessa laskettu maatalouden varojen arvo ei välttämättä anna todellista kuvaa maatalouden taloudellisesta asemasta. (Pellinen ym. 2008, 55.)

4.1 Maatalouden tuloksen laskeminen

Laskelma maatalouden verotettavasta tuloksesta tehdään maataloudenharjoittajan kaikista maataloista yhteensä. Esimerkiksi maataloudessa olevat omat sekä vuokratut maat useamman kunnan alueella muodostavat yhden maatilan, koska niitä viljelee sama maataloudenharjoittaja. Laskelma maatalouden kirjanpidollisesta tuloksesta perustuu Verohallinnon määrittelemään muistiinpanokaavaan, joka löytyy liitteestä 1. Maatalouden muistiinpanoista täytyy löytyä vastaava laskelma. Maatalouden veroilmoitukseen tehdään sama laskelma, joten ottamalla kopion veroilmoituksesta, täyttää vaatimuksen laskelman löytymisestä. (Verohallinto 2013b.)

Maatalouden tuloihin lasketaan kaikki tulot, jotka on saatu maatalouteen liittyvästä toiminnasta rahana tai rahanarvoisena etuutena. Veronalaista tuloa ovat myös maataloustuet, energiatuotteiden valmisteveron palautus sekä arvonlisäveron alarajahuojennus. Arvonlisäveron alarajahuojennus on mahdollista saada, jos veroton liikevaihto on korkeintaan 22 500 euroa. Huojennus tarkoittaa, että verovelvollinen saa maksaa vain osan maksettavaksi tulevasta arvonlisäverosta. Myyntitulot ilmoitetaan nettomääräisinä ilman arvonlisäveron osuutta. (Verohallinto 2011; Verohallinto 2013b.)

Maatalouden tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot ovat vähennyskelpoisia menoja. Jos maataloudenharjoittaja on arvonlisäverovelvollinen, merkitsee hän maatalouden vähennyskelpoiset menot veroilmoitukseen nettomääräisinä. Kun taas maataloudenharjoittaja, joka ei ole arvonlisäverovelvollinen, ilmoittaa menot arvonlisäverollisina. Arvonlisäverovelvollisuus syntyy, jos tilikauden liikevaihto ylittää 8 500 euroa. (Verohallinto 2013b.)

Maatalouden tuloslaskelmassa tulojen yhteismäärästä vähennetään menojen yhteismäärä, tuloksena saadaan maatalouden voitto tai tappio. Maatalouden veroilmoituksessa, josta löytyy malli liitteestä 2, voitto merkitään eri kohtaan kuin tappio, koska veroilmoitukseen on merkitty täytettäviin kohtiin valmiiksi etumerkit. (Verohallinto 2013b.)

4.1.1 Maatalouden veroilmoituksen tulot

Maatalous saa tuloja eri arvonlisäverokannan alaisista tuotteista tai palveluista. Eri arvonlisäverokannan alaiset tulot eritellään arvonlisäverokannoittain, minkä jälkeen ne lasketaan kaikki yhteen ja saadaan maatalouden tulot yhteensä. Muistiinpanokaavassa ensimmäisenä on 24 prosentin arvonlisäveron alaiset tulot, seuraavaksi 14 prosentin tulot, 10 prosentin tulot ja viimeisenä arvonlisäverottomat tulot.

Maatalouden myyntituloja, joiden arvonlisäverokanta on 24 prosenttia, ovat eläinten myyntitulot, kotieläinten jaksotettavat myyntitulot sekä muut myyntitulot. Muita 24 prosentin myyntituloja saadaan esimerkiksi työkorvauksista ja konevuokrista. 14 prosentin arvonlisäverokannan mukaisia myyntituloja saadaan kotieläintuotteiden sekä kasvinviljelytuotteiden myynnistä. Kasvinviljelytuotteisiin luetaan myös puutarhatuotteet. Kotieläintuotteita on esimerkiksi maito, kasvinviljelytuotteita ovat esimerkiksi vilja, peruna ja mansikka. Maataloudessa voidaan myydä myös majoituspalvelua, sen arvonlisäverokanta on 10 prosenttia. (Verohallinto 2013b.)

Maatalouden saamat tuet ja korvaukset ovat arvonlisäverottomia tuloja. Muita arvonlisäverottomia tuloja ovat esimerkiksi pellon vuokratulot, maatalouteen kuuluvat osingot ja osuuspääoman korot, luovutusvoitot maatalouden osakkeista tai osuuksista, vahingonkorvaukset sadosta, eläimistä tai maataloustarvikkeista, jälleenhankintavarausten tuloutus sekä energiatuotteiden valmisteveron palautus. (Verohallinto 2013b.)

MVL:n (10a §) mukaan maatalouden tasausvaraus ilmoitetaan veronalaisena tulona, mikäli sitä ei käytetä maatalouden investointeihin. Tasausvaraus tulee käyttää investointeihin tai tulouttaa viimeistään kolmantena verovuotena varauksen tekemisestä. Tasausvaraukset tulee käyttää tekojärjestyksessä.

4.1.2 Maatalouden veroilmoituksen menot

Maatalouden menoihin kuuluvat palkat, arvonlisäverolliset ostot, arvonlisäverottomat menot, poistot sekä verovuodelta tehty tasausvaraus. Maatalouden veroilmoitukseen merkitään palkat kahteen kohtaan. Ensimmäiseen kohtaan merkitään verovuoden aikana maksetut palkat kokonaisuudessaan. Siitä summasta Verohallinto lisää 30 prosenttia edellisen verovuoden nettovarallisuuteen. Toiseen kohtaan merkitään palkat sivukuluneen. Vähennyskelpottomia palkkoja ovat puolisolle tai alle 14-vuotiaalle perheenjäsenelle maksetut palkat, niitä ei siis merkitä laskelmaan maatalouden tuloksesta. (Verohallinto 2013b.)

Vähennyskelpoisia ostoja, joiden arvonlisäverokanta on 24 prosenttia, ovat kotieläinten, lannoitteiden ja siementen hankintamenot, maatalouskaluston, josta ei tehdä poistoja, hankintameno sekä kotieläinten hankintamenon jaksotettu osuus. Kotieläinten hankintamenon voi vähentää kolmelle vuodelle jaksotettuna. Vähennyskelpoisia 14 ja 10 prosentin arvonlisäverokantojen mukaisia ostoja ovat esimerkiksi rehut ja eläinten lääkkeet. Muita maatalouden vähennyskelpoisia menoja ovat arvonlisäverot-

tomat vuosimenot, joita on muun muassa vuokrat, vakuutusmaksut sekä kiinteistövero maatalouden rakennuksista ja rakennuspaikoista. Kiinteistövero ei tarvitse maksaa maatalousmaasta eikä metsästä, sillä ne ovat verovapaita kiinteistöverosta. (Verohallinto 2013b; Kiinteistöverolaki 3 §.)

Maataloudessa saa tehdä poistoja rakennuksista, koneista, silloista, tilatukioikeuksista, asfaltoinneista ja salaojista. Hyödykkeen hankintamenon saa vähentää poistoina, jos sen taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta. Maatalouden tuloslaskelmaan merkitään poistojen yhteissumma, poistojen erittely tehdään veroilmoituksen kohdassa: V Selvitys maatalouden poistoista. (Verohallinto 2013b.)

4.1.3 Tasausvaraus

Maataloudessa on vuosittain mahdollista tehdä tasausvaraus. Se on maatalakohtainen tuloksenjärjestelykeino, jolla voidaan tasoittaa verotettavien tulojen vaihtelua ja siten pienentää verojen määrää. Varauksen tekeminen ei poista verotusta, mutta se siirtää verotuksen myöhäisempään ajankohtaan. (Lindholm 2014, 60.)

Tasausvaraus saa olla enintään 40 prosenttia maatalouden puhtaasta tulosta. Tasausvaraus tehdään täysin sadoin euroin, vähintään 800 euroa ja enintään 13 500 euroa. (MVL 10a §.) Maatalouden puhdas tulo on esimerkiksi 25 530 euroa, jolloin 40 prosentin tasausvaraus on 10 212 euroa. Tasausvaraus pyöristetään täyteen sataseen, joten tasausvaraus saa olla 10 200 euroa.

Tasausvaraus on käytettävä viimeistään kolmantena verovuotena tasausvarauksen tekemisestä. Se käytetään investointeihin tai tulouttamalla se maatalouden tuloslaskelmassa. Koneisiin ja kalustoon tasausvaraus käytetään koneen hankintavuonna, vaikkei sitä vielä olisi otettu käyttöön. Rakennuksiin, rakennelmiin, siltoihin ja muihin vastaaviin hyödykkeisiin tasausvaraus on käytettävä sinä vuonna, jolloin rakennustyö on aloitettu tai se on valmistunut. (Lindholm 2014, 60.)

4.2 Laskelma maatalouden verotettavasta tuloksesta

Maatalouden veroilmoituksen ensimmäiselle sivulle tehdään laskelma maatalouden verotettavasta tuloksesta. Laskelman tekeminen aloitetaan maatalouden kirjanpidollisesta tuloksesta, joka saadaan maatalouden tuloslaskelmasta tulojen ja menojen erotuksena. Jotta saadaan laskettua maatalouden verotettava tulos, voittoon lisätään muistiinpanoihin kirjattujen vähennyskeltottomien menojen yhteissumma sekä muut lisäykset, esimerkiksi energiatuotteiden valmisteveron palautus. (Verohallinto 2013b.)

Lisäyksien jälkeen summasta vähennetään vahvistetut tappiot, osinkojen ja osuuspääoman korkojen verovapaa osa, maatalouteen kohdistuvien velkojen korot sekä muut vähennykset. Muita vähennyksiä verolaskelmassa ovat ne vähennyskelpoiset erät, joita ei ole vähennetty muistiinpanoissa. Niitä vähennyksiä ovat esimerkiksi yksityistalouden auton käyttö maata-

loudessa, työhuonevähennys sekä maataloudessa käytetyn polttopuun arvo. (Verohallinto 2013b.)

Tehtyjen lisäyksien ja vähennyksien jälkeen saadaan maatalouden verotettava tulo tai tappio. Verohallinto vähentää maatalouden tuloksesta aikaisempien vuosien tappiot, jolloin jäljelle jää maatalouden jaettava yritystulo. Jos maataloutta harjoittaa yhtymä, Verohallinto jakaa tuloksen tai tappion yhtymän osakkaille. Luonnollinen henkilö tai kuolinpesä voi halutesaan vaatia verovuoden tappion vähentämistä verovuoden pääomatuloista. (Verohallinto 2013b.)

4.3 Lisäselvitykset maatalouden verotettavaan tulokseen

Maatalouden veroilmoituksessa on tehtävä lisäselvityksiä maatalouden poistoista, maatalouden kalustoon kuuluvista ajoneuvoista sekä maatalouteen kuuluvista osingoista ja osuuspääoman koroista. Selvityksien avulla saadaan eriteltyä maatalouden kirjanpidollisen tuloslaskelman poistot sekä maatalouden verotettavan tuloksen vähennykset.

4.3.1 Maatalouteen kuuluvat osingot ja osuuspääoman korot

Selvityksessä maatalouden muistiinpanoihin sisältyvistä osingoista ja osuuspääoman koroista ilmoitetaan maatalouteen kuuluvien osinkojen ja osuuspääoman korkojen kokonaismäärä sekä verovapaat osat. Maatalouden osinkojen ja osuuspääoman korkojen kokonaismäärä sisältyy maatalouden kokonaistuloihin. Verovapaiden osien yhteissumma vähennetään maatalouden verotettavan tulon laskelmassa. Metsäyhtiöiden tai puhelin-yhtiöiden osingot tai osuuspääoman korot eivät ole maatalouteen kuuluvia. (Verohallinto 2013b.)

Maatalouteen kuuluvista osingoista 70 % on veronalaista maatalouden tuloa ja 30 % verovapaata tuloa. Osuuspääoman korot ovat verovapaita 1500 euroon saakka, jos saajana on luonnollinen henkilö tai kuolinpesä. Raja on henkilökohtainen ja siinä otetaan huomioon kaikki saajan osuuspääoman korot. Jos maataloutta harjoittaa pariskunta, veroilmoituksessa otetaan huomioon molempien osuuspääoman korkojen verovapaat osat. (Verohallinto 2013b.)

4.3.2 Maatalouden poistot

Maatalouden omaisuuteen kuuluu rakennuksia, koneita, kalustoa, salaojia, siltoja, tilatukioikeuksia ja mahdollisesti asfaltointeja. Niistä tehdään maatalouden tulosta laskiessa poistoja. MVL (8–10 §) määrittelee enimmäispoistoprosentit, joiden mukaan poistot tulee tehdä veroilmoitusta tehdessä. Poistoprosentit vaihtelevat 6 prosentin ja 25 prosentin välillä kuten näkyy taulukosta 2.

Taulukko 2. Maatalouden poistoprosentit (MVL 8 – 10 §.)

Rakennukset	
Tuotantorakennukset	10 %
Asuin-, toimisto- tms. rakennukset	6 %
Kasvihuoneet tms. rakennelmat	20 %
Ympäristöinvestoinnit	25 %
Koneet, salaojat yms.	
Koneet ja kalusto	25 %
Sillat, padot, kaivot, asfaltointi, tilatukioikeudet yms.	10 %
Salaojat	20 %

Rakennuksista tehtävät poistot tehdään niin, että lasketaan erikseen jokaisen ryhmän poistamattomat hankintamenot yhteen ja lisätään verovuonna syntyneet hankinta- ja perusparannusmenot. Saadusta summasta vähennetään rakennukseen purettavat tasausvaraukset, investointituet, luovutushinnat, vakuutuskorvaukset sekä rakennusavustukset. Jäljelle jäävästä menojäännöksestä tehdään poistot. Jos rakennuksen poistamaton hankintameno on enintään 1000 euroa, tulee se poistaa kerralla. (Verohallinto 2013b.)

Koneista, salaojista ja muista sellaisesta omaisuudesta lasketaan jokaisen poistoprosentin alaiset menojäännökset yhteen ja siihen lisätään verovuoden aikana syntyneet hankinta- ja perusparannusmenot. Menojäännöksestä vähennetään hankintamenoon purettu tasausvaraus, luovutushinnat, korvaukset, avustukset ja muut epäsuorat tuloutukset. Saadusta menojäännöksestä tehdään poistot: koneista 25 prosentin poisto, salaojista 20 prosentin poisto ja silloista sekä muista vastaavista 10 prosentin poisto. (Verohallinto 2013b.)

Käyttönottamattomista rakennuksista ja koneista ei voi tehdä poistoja, mutta niistä ilmoitetaan veroilmoituksessa alkuperäiset hankintamenot. Käyttönottamattomien koneiden hankintamenoista vähennetään hankintaan käytetty tasausvaraus, investointituki ja muut korvaukset, saatu luku on näiden koneiden arvo maatalouden nettovarallisuuslaskelmassa. Käyttönottamattomien rakennuksien hankintamenoista vähennetään hankintaan käytetty tasausvaraus, näin saadaan näiden rakennusten arvo varallisuuslaskelmaan. (Verohallinto 2013b.)

4.3.3 Maatalouden kalustoon kuuluvat ajoneuvot

Ajoneuvo kuuluu maatalouteen silloin, kun verovuonna yli puolet ajatusta kilometrien kokonaismäärästä on ollut maataloustoiminnan ajoa (Verohallinto 2013b). Esimerkiksi jos autolla on ajettu 15 000 kilometriä verovuonna 2013, ajosta 10 000 kilometriä on tullut maatalouden hankintamatkoista ja peltojen välisistä ajoista, joten ajoneuvo kuuluu maatalouteen.

Maatalouden ajojen tulee perustua ajopäiväkirjaan tai muuhun selvitykseen. Veroilmoituksessa ilmoitetaan ajoneuvon kokonaiskilometrimäärä, kokonaismenot, yksityistalouden sekä metsätalouden osuus kokonaismenoista. Oletetaan, että edellä esitetystä esimerkistä ei ole metsätaloutta ja

että auton kokonaismenot muistiinpanoissa ovat 2100 euroa. Auton menot jakautuvat siis maatalouden ja yksityistalouden kesken. Yksityistalouden osuus auton menoista on kolmasosa eli 700 euroa ja maatalouden menot ovat 1400 euroa. (Verohallinto 2013b.)

Maatalouden verotuksessa on mahdollista tehdä lisävähennys tilapäisestä työmatkasta aiheutuneista kustannuksista sekä yksityistalouteen kuuluvan auton käytöstä maataloudessa. Lisävähennystä ei voi kuitenkaan tehdä kuolinpesän tai verotusyhtymän osakkaan tekemästä työmatkasta tai kuolinpesän osakkaan omistaman auton käytöstä. (Verohallinto 2013b.)

Lisävähennys yksityistalouteen kuuluvan ajoneuvon käytöstä maataloudessa tehdään niin, että vähennetään verovapaan kilometrikorvauksen enimmäismäärästä muistiinpanoihin kirjatut menot. Lisävähennystä ei voi saada menojen ollessa suuremmat kuin verovapaan kilometrikorvauksen enimmäismäärä. Jos menoja ei ole kirjattu muistiinpanoihin, on lisävähennys kilometrikorvauksen suuruinen. Lisävähennyksen saamisen ehtona on ajopäiväkirjanpitäminen maatalouteen liittyvistä ajoista. (Verohallinto 2013b.)

Tilapäisestä työmatkasta aiheutuneista kustannuksista on mahdollista saada lisävähennys, kun selvittää lisävähennykseen oikeuttavien matkojen kohteet, keston sekä miten matka liittyy maatalouteen (Verohallinto 2013b). Maatalouteen liittyvä matka voi olla esimerkiksi maatalousmessut tai koulutuspäivät. Laittamalla matkakulut ja matkaohjelman maatalouden muistiinpanoihin on helppo tehdä veroilmoitukseen selvitys työmatkasta.

Matkakustannusten enimmäismäärä matkapäivää kohden on yhtä suuri kuin verovapaan päivärahan enimmäismäärä. Vuonna 2014 kokopäiväraha yli 10 tunnin matkalta on 39 euroa ja osapäiväraha yli 6 tunnin matkalta 18 euroa. Esimerkiksi kahden päivän matkalta päivärahojen yhteenlaskettu enimmäismäärä on 78 euroa. Lisävähennys lasketaan vähentämällä yhteenlasketuista enimmäismääristä muistiinpanoihin kirjatut matkakulut. Jos ei ole kirjannut muistiinpanoihin matkakuluja, saa lisävähennyksenä verovapaita päivärahoja vastaavan määrän. Lisävähennystä ei saa, jos kulut ovat suuremmat kuin verovapaat päivärahat. (Verohallinto 2013b; Verohallinto 2014c.)

4.4 Maatalouden varallisuuslaskelma

Varallisuuslaskelman avulla määritellään maatalouden nettovarallisuus kaikilta maataloilta yhteensä. Siinä lasketaan maatalouden varat yhteen ja niistä vähennetään maatalouden velat. Maatalouden varoihin ja velkoihin eivät kuulu metsätalouden, yksityistalouden tai maatalouden harjoittajan omat varat tai velat. Maatalouden varallisuuslaskelma lasketaan taulukon 3 mukaisesti. Tiedot ilmoitetaan verovuoden, eli kalenterivuoden, lopun tilanteen mukaisena. Varallisuuslaskelmaan lisätään 30 prosenttia verovuoden aikana maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista, tulokseksi saadaan maatalouden nettovarallisuus. Nettovarallisuuden perusteella maatalouden verotettava tulo jaetaan pääomatuloihin ja ansiotuloihin. (Verohallinto 2013b.)

Taulukko 3. Maatalouden varallisuus/nettovarallisuus kaikilta maataloilta (Verohallinto 2014d.)

Varat			euro	snt
1. Maatalousmaa ja tuotantorakennusten rakennuspaikat	432	+		
2. Tuotantorakennukset	466	+		
3. Lomamökit ym. vuokrattavat asuinrakennukset	431	+		
4. Maatalouskoneet ja kalusto	467	+		
5. Maatalouteen kuuluvat osakkeet ja osuudet	468	+		
6. Muut maatalouteen kuuluvat varat	469	+		
Maatalouden varat yhteensä	731	=		
Vähennetään				
7. Maatalouden velat ja veloitteet yhteensä	732	-		
A MAATALOUDEN POSITIIVINEN NETTOVARALLISUUS	735	=		
B MAATALOUDEN NEGATIIVINEN NETTOVARALLISUUS	736	=		
Maatalouden muut varat				
8. Maatilaan kuuluvat etuudet kuten kiven-, soran- ja turpeenottoaikat	470			

Veroviranomainen laskee maatalousmaan tarkan arvon rekistereissään olevien tietojen pohjalta. Maatalousmaan arvon voi myös laskea itse, jolloin laskemiseen käytetään arvoja, jotka Verohallinto on vahvistanut kyseiselle verovuodelle päätöksessään pellon keskimääräisestä vuotuisesta tuotosta ja salaojituslisästä. Päätöksessä ilmoitetaan kuntakohtaiset hehtaariarvot niin maatalousmaalle kuin rakennuspaikoille. Maatalousmaan kuntakohtainen arvo kerrotaan pinta-alalla sekä kertoimella seitsemän. Rakennuspaikkojen pinta-ala kerrotaan kuntakohtaisella arvolla ja kertoimella 28. (Verohallinto 2013b.)

Tuotantorakennusten arvoksi ilmoitetaan verotuksessa poistamatta olevien hankintamenojen yhteismäärä. Lomamökeistä ja muista vuokrattavista asuinrakennuksesta tontteineen ilmoitetaan verotusarvot, jotka on ilmoitettu kiinteistöveropäätöksessä. Maatalouskoneista ja kalustosta ilmoitetaan menojäännös eli se osa hankintamenoista, joka jää jäljelle poistojen jälkeen. Menojäännös ilmoitetaan myös muista maatalouteen kuuluvista varoista kuten silloista, tilatuista ja asfaltoinneista. (Verohallinto 2013b.)

Veroilmoituksella kohdassa maatalouteen kuuluvat osakkeet ja osuudet ilmoitetaan maatalouden osakkeiden ja osuuksien arvo. Siinä ei kuitenkaan ilmoiteta verotusyhtymän osakkaiden omistamia osakkeita tai osuuksia, sillä ne ilmoitetaan osakkaiden henkilökohtaisilla veroilmoituksilla. Ne laitetaan kuitenkin muihin maatalouteen kuuluviin varoihin, jos ne liittyvät kiinteästi yhtymän maatalouteen eli jos ne ovat sellaisesta maataloustuotteita jalostavasta yhtiöstä, jolle verotusyhtymä tuottaa tai toimittaa omia tuotteitaan. (Verohallinto 2013b.)

Laskemalla yhteen varallisuuslaskelman kohdat 1 – 6, saadaan selville maatalouden varojen yhteissumma. Seuraavaksi lasketaan kaikki maatalouteen kohdistuvat velat ja veloitteet yhteen. Velkoihin ei kuitenkaan lasketa verotusyhtymän osakkaan maatalouteen kohdistuvia velkoja, sillä ne ilmoitetaan osakkaan henkilökohtaisella veroilmoituksella. Varoista vähennetään velat, jolloin saadaan maatalouden nettovarallisuus. (Verohallinto 2013b.)

4.4.1 Nettovarallisuuden käyttötarkoitus

Nettovarallisuutta käytetään maatalouden tuloksen jakamiseen pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin. Nettovarallisuuden ollessa negatiivinen maatalouden velat ovat suuremmat kuin varat ja silloin ei muodostu pääomatulo-osuutta, vaan silloin maatalouden verotettava tulos verotetaan kokonaan ansiotuloina. (Agronet 2014b.)

Pääoma- ja ansiotulo-osuuksien laskennassa maatalouden edellisvuoden nettovarallisuuteen lisätään 30 prosenttia verovuoden aikana maksetuista ennakonpidätyksenalaisista palkoista. Yleensä maatalouden katsotaan tuottavan 20 prosentin tuoton nettovarallisuudelle, jolloin maatalouden verotettavasta tuloksesta 20 prosenttia verotetaan pääomatuloina. Maatalouden harjoittajan vaatimuksesta pääomatulo-osuudeksi laskennassa voidaan käyttää myös 0 tai 10 prosenttia. (Kulmala & Reku 2014, Maaseudun Tulevaisuus 5.2.2014, 11.)

Maatalouden ansiotulo-osuus saadaan vähentämällä maatalouden verotettavasta tulosta pääomatulo-osuus. Maatalouden verotettava tulo voidaan verottaa kokonaan pääomatulona, jos pääomatulo-osuus on suurempi kuin maatalouden verotettava tulo. Kun taas vaadittaessa 0 prosentin pääomatulo-osuutta, maatalouden verotettava tulo verotetaan kokonaan ansiotuloina. (Agronet 2014b.)

Pääomatulo-osuudeksi 20 prosentilla laskettuna tulee 10 000 euroa tilanteessa, jossa maatalouden nettovarallisuus on 50 000 euroa. Jos esimerkin tilanteessa maatalouden verotettava tulos on 9 000 euroa, verotetaan se kokonaan pääomatulona. Jos taas verotettava tulos on 11 000 euroa, pääomatulo-osuus on 10 000 euroa ja ansiotulo-osuus on 1 000 euroa.

Pääomatulot verotetaan kiinteällä veroprosentilla, kun taas ansiotulot verotetaan tulojen mukaan kasvavalla veroprosentilla. Ansiotuloja kannattaa saada siihen asti kunnes ansiotulojen marginaaliveroprosentti nousee yli pääomatuloveroprosentin. Tuloveroasteikon alimman tuloajan, joka vuonna 2014 on 16 300 euroa, alle jäävistä ansiotuloista maksetaan vain kunnallisvero, kirkollisvero ja sairausvakuutusmaksu, ansiotulojen marginaaliveroprosentiksi tulee kunnasta riippuen 20 – 25 prosenttia. Valtion tuloveroasteikon seuraavalla portaalla 24 300 euroon saakka, menee valtion tuloveroa 16 300 euron ylittävästä osasta 6,5 prosenttia. Jolloin marginaaliveroprosentti nousee samalle tasolle pääomatuloveroprosentin kanssa. Se kumpi on suurempi, riippuu kunnallisveron suuruudesta. (Agronet 2014b.)

Kulmalan ja Rekun (2014, 11) mukaan pienemmät pääomatulo-osuudet kannattaa valita vain silloin, kun ansiotulon määrä jäisi alhaiseksi tai sitä ei olisi lainkaan. Alle verotuksen alarajan, joka vuonna 2014 on 16 300 euroa, jäävistä ansiotuloista maksetaan vain kunnallisvero, Yle-vero, sairausvakuutusmaksu ja mahdollinen kirkollisvero. Näiden verojen yhteismäärä jää aina alle pääomatulojen veroprosentin. Pääomatulo-osuuden valintaa tehdessä tulisikin laskea, millä vaihtoehdolla verotettavat ansiotulot jäävät lähimmäksi 16 300 euroa.

4.4.2 Pääomatulo-osuuteen vaikuttaminen

Pääomatulo-osuuteen voi vaikuttaa pääomatulo-osuusprosentin valinnalla, mutta myös vaikuttamalla maatalouden varojen ja velkojen määrään eli nettovarallisuuteen. Verovuoden varojen ja velkojen määrä vaikuttaa kuitenkin vasta seuraavan vuoden pääomatulo-osuuteen. Verovuoden aikana maksetut palkat nostavat nettovarallisuutta. Maksamalla itselle palkkaa saa nostettua maatalouden nettovarallisuutta, mutta toisaalta pienentää maatalouden kirjanpidollista tulosta.

Nettovarallisuuteen voidaan vaikuttaa investoinneilla, tasausvarausten purkamisella investointeihin, poistojen määrällä sekä velkojen määrällä. Investoinnit lisäävät nettovarallisuutta. Investoinneista tehtävät poistot taas alentavat investointien arvoa ja siten pienentävät nettovarallisuutta. Velkojen lisääminen pienentää myös nettovarallisuutta, kun taas velkojen vähentäminen eli maksu lisää nettovarallisuutta. (Agronet 2014b.)

Lainarahalla tehdyt investoinnit pienentävät nettovarallisuutta, jos ostettavan omaisuuden arvo verotuksessa on pienempi kuin sen ostoon otetun velan määrä. Näin käy esimerkiksi pellon ostossa. Maanviljelijä ostaa Hämeenlinnasta 5 hehtaarin salaojittamattoman pellon 7 000 eurolla per hehtaari eli yhteensä hän maksaa pellostä 35 000 euroa ja hän maksaa pellon pankista ottamallaan lainalla. Laina lisää täysimääräisesti velkojen määrää nettovarallisuudessa, mutta pellon arvo nettovarallisuuslaskelmassa on vain 2441,95 euroa. Pellon arvo verotuksessa on laskettu seuraavasti: kuntakohtainen hehtaariarvo 69,77 on kerrottu pinta-alalla sekä kertoimella seitsemän. Pellon oston myötä nettovarallisuus, joka oli ennen pellon ostoa 50 000 euroa, on nyt 17 441,95 euroa.

5 CASE-MAATILAN VEROTUSLASKELMAT

Case-maatila on yhden viljelijän hallinnoima maatilakokonaisuus, jossa peltoa on yhteensä noin 200 hehtaaria. Viljelijä hoitaa maataloutta yksityisenä maataloudenharjoittajana. Maatila on iso kokonaisuus, joka on sitonut paljon viljelijän henkilökohtaisia varoja kiinni maatalouteen. Viljelijä onkin miettinyt maatilan yhtiöittämistä, jotta turvaisi henkilökohtaisen omaisuuden konkurssin varalta. Vuonna 2013 maatalouden nettovarallisuus on 50 961 euroa ja maatalouden verotettava tulo on 37 805 euroa. Viljelijällä on tilan ulkopuolista palkkatuloa 315 euroa. Viljelijää kiinnostaa tietää, kannattaisiko maatila yhtiöittää nykyisessä varallisuustilanteessa.

5.1 Tutkimuksen esittely

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä, eli pyritään saamaan kokonaisvaltainen käsitys tutkinnan kohteesta. Tutkittavaksi riittää ainoastaan yksi tapaus, sillä tärkeintä on ymmärtäminen. Tutkimusmenetelmänä käytetään laadullisen tutkimuksen alaista tapaustutkimusta eli case-tutkimusta. (Vuorinen 2014.)

Opinnäytetyön tutkimusosa perustuu teoreettisessa viitekehyksessä hankittuun tietoon. Työn empiirisessä osassa tutkitaan case-maatilan verovuoden 2013 veroilmoituksessa ilmoitettuja lukuja eli maatilan tilinpäätöslukuja, mutta veroprocenteissa käytetään vuoden 2014 lukuja. Työn tavoitteena on saada selville maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto. Verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto saadaan selville laskemalla maatilan ja yrittäjän henkilökohtaiset verorasitukset yhteen eli lasketaan kokonaisverorasitukset toiminimessä ja osakeyhtiössä.

Tutkimuksen apuvälineenä käytetään Excel-taulukkolaskentaohjelmaan luotavaa työkalua, joka laskee toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasitukset. Työkalu tekee toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasituksesta vertailutaulukon, josta näkee yhdellä kertaa verotuksellisesti edullisemmän yhtiömuodon. Verorasitustyökalu pohjautuu maatalouden veroilmoitukseen ja teoreettisessa viitekehyksessä hankittuun tietoon.

Laskelmat tehdään vain toiminimelle ja osakeyhtiölle, koska niissä yrittäjän ei tarvitse etsiä yhteistyökumppania. Lisäksi yhtiömuotojen välillä on selkeä ero verotuksessa: yksityistä maatalouden harjoittajaa verotetaan MVL:n mukaisesti eli maatilan verotettavat tulot verotetaan yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa, kun taas osakeyhtiömuotoista maatilaa verotetaan yhteisöverotuksen mukaisesti.

5.2 Verorasituksen laskeminen

Verorasituksen laskemista helpottamaan luodaan Excel-taulukkolaskentaohjelmaan työkalu, joka laskee toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasitukset. Työkalussa on aloitussivu, joka ohjeistaa käyttäjää täyttämään

tarvittavat tiedot. Tietojen täyttämisen jälkeen, työkalu laskee kokonaisverorasitukset toiminimelle ja osakeyhtiölle. Tulokset käyttäjä näkee yhteenvedona vertailu-välilehdeltä.

Käyttäjän tulee täyttää verotuksen tiedot, laskelma maatalouden tuloksesta sekä laskelma maatalouden verotettavasta tulosta, nettovarallisuuslaskelma sekä verottava tulo tulolähteittäin. Verotuksen tietoihin täytetään pääomatulon veroprosentit, kirkollisveroprosentti, kunnallisveroprosentti, yhteisöverokanta sekä pääomatulo-osuudeksi valittu prosentti. Jotta työkalu saa laskettua maatalouden tuloksen, käyttäjän tulee täyttää laskelmaan tulot ja menot eriteltyinä veroilmoituksesta tutulla tavalla. Tulos, eli voitto tai tappio, siirtyy automaattisesti verotuslaskelmaan. Siihen käyttäjän tulee täyttää vähennyskeltottomat menot, muut lisäykset sekä tuloksesta tehtävät vähennykset.

Nettovarallisuuslaskelmaan käyttäjä täyttää maatalouden varat ja velat. Työkalu lisää automaattisesti nettovarallisuuteen 30 prosenttia verovuoden aikana maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Ennakonpidätyksen alaiset palkat työkalu poimii laskelmasta maatalouden tuloksesta. Viimeiseksi käyttäjä erottelee eri tulolähteiden verotettavat tulot toisistaan, jotta mahdolliset tappiot voidaan vähentää tulolähteittäin. Jos osakeyhtiössä halutaan jakaa osinkoa, tulee se täyttää myös taulukkoon.

5.3 Case-maatilan verolaskelma

Case-maatilan tuotantosuunta on viljanviljely. Liitännäiselinkeinona maatilalla on koneurakointi eli yrittäjä käyttää maatilan koneita tilan ulkopuolella hankkiakseen lisätuloa. Lisätuloa yrittäjä saa kesäisin heinän paaluksesta ja talvisin lumien aurauksesta sekä teiden hiekoituksesta. Maatilalla ei ole muuta tulolähdettä kuin maatalous.

Työkalun toimivuutta testattiin täyttämällä tarpeelliset tiedot taulukoihin vuoden 2013 luvuilla. Tulos tarkastettiin vuoden 2013 verotuspäätöksestä. Työkalu ei laske sairausvakuutuksen maksuja eikä Yleisradioveroa, joten ne aiheuttavat pientä heittoa tulokseen. Työkalun todettiin toimivan suhteellisen oikein. Taulukossa 4 näkyy vuoden 2013 kokonaisverorasitus.

Taulukko 4. Kokonaisverorasitus vuonna 2013

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	38 120,21	38 120,21
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	3 057,70	4 605,00
Valtion verot ansiotulosta	1 068,59	-
Yhteisövero	-	9 262,27
Kirkollisvero	464,20	-
Kunnallisvero	5 069,56	-
VEROT YHTEENSÄ	9 660,05	13 867,27

KOKONAISVERORASITUS

25,34 %

36,38 %

Maatilalla on velkaa vain 9 450,35 euroa ja siten nettovarallisuus on reilusti positiivinen. Katsotaan kuinka vaikuttaa, kun maatilan velat kymmenkertaistetaan.

Taulukko 7. Kokonaisverorasitus 10-kertaisilla veloilla

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	38 120,21	38 120,21
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	1 944,60	4 894,40
Valtion verot ansiotulosta	1 717,89	-
Yhteisövero	-	7 561,04
Kirkollisvero	534,70	-
Kunnallisvero	5 839,46	-
VEROT YHTEENSÄ	10 036,65	12 455,44

KOKONAISVERORASITUS **26,33 %** **32,67 %**

Maatilan nettovarallisuudeksi jää 32 409,96 euroa. Velkojen kymmenkertaistamisen vaikutus kokonaisverorasitukseen näkyy taulukossa 7. Toiminimen kokonaisverorasitus nousee 26,33 prosenttiin. Osakeyhtiön kokonaisverorasitus on 32,67 prosenttia. Jos osakeyhtiö ei jakaisi osinkoa, osakeyhtiön kokonaisverorasitus olisi 19,83 prosenttia. Osakeyhtiön ja yrittäjän yhteenlaskettu verorasitus menee alle yhteisöveroprosentin, koska yrittäjällä on maatilan ulkopuolista palkkatuloa.

Jos maatilan kaikki pellot olisi ostettu velkarahalla, maatilan nettovarallisuus menisi negatiiviseksi. Se johtuisi siitä, että pellot arvostetaan verotuksessa laskennallisin arvoin ja velat täysimääräisinä. Silloin kokonaisverorasitukseksi tulee toiminimellä 27,95 prosenttia, kun ei ole maatilan ulkopuolista palkkatuloa. Osakeyhtiölle tulee kokonaisverorasitukseksi 20 prosenttia, kun osakeyhtiö ei jaa osinkoa. Nettovarallisuuden ei tarvitse olla kuin hieman negatiivisen puolella, silloin toiminimessä verotetaan kaikki tulot ansiotuloina. Se nostaa kokonaisverorasitusta.

5.3.2 Pääomatulo-osuuden vaikutus kokonaisverorasitukseen

Maatalouden verotettava tulo on 37 805,19 euroa. Yritystulon jaon perusteena käytettävä nettovarallisuus on 117 463,11 euroa. Yrittäjällä ei ole maatilan ulkopuolista palkkatuloa. Osakeyhtiö jakaa osinkoa 10 000 euroa. Maatilan tulo voidaan jakaa pääomatulo-osuuteen ja ansiotulo-osuuteen käyttämällä 20, 10 tai 0 prosentin pääomatulo-osuutta. Seuraavaksi testataan eri pääomatulo-osuuksien vaikutusta kokonaisverorasitukseen.

Maatilan verotuksen minimointi

Taulukko 8. Maatilan kokonaisverorasitus, pääomatulo-osuus 20 %

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	37 805,19	37 805,19
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	7 047,79	867,58
Valtion verot ansiotulosta	-	-
Yhteisövero	-	7 561,04
Kirkollisvero	205,51	-
Kunnallisvero	2 244,39	-
VEROT YHTEENSÄ	9 497,68	8 428,61

KOKONAISVERORASITUS 25,12 % 22,29 %

Taulukossa 8 näkyy maatilan kokonaisverorasitukset pääomatulo-osuuden ollessa 20 prosenttia. Toiminimen kokonaisverorasitus on 25,12 prosenttia ja osakeyhtiön 22,29 prosenttia. 10 prosentin pääomatulo-osuudella toiminimen kokonaisverorasitus on 25,16 prosenttia. Osakeyhtiön kokonaisverorasitukseen muutoksella ei ole vaikutusta, koska osakeyhtiössä verotettava tulo verotetaan kokonaisuudessaan yhteisöverolla. Jos maatilan kaikki verotettavat tulot verotettaisiin ansiotuloina, olisi pääomatulo-osuus 0 prosenttia. Toiminimen kokonaisverorasitus nousee 27,95 prosenttiin, osakeyhtiön kokonaisverorasitus pysyy ennallaan.

5.3.3 Kunnallis- ja kirkollisveron vaikutus kokonaisverorasitukseen

Aikaisemmat laskelmat kokonaisverorasituksesta on laskettu käyttäen maatilan sijaintipaikkakunnan vuoden 2013 kunnallis- ja kirkollisveroprosentteja. Paikkakunnan kunnallisvero on 20,75 prosenttia ja kirkollisvero on 1,90 prosenttia. Kunnallis- ja kirkollisvero näkyvät erillisenä verona vain toiminimen verotuksessa, koska kunnallisvero ja kirkollisvero sisältyvät osakeyhtiön kokonaisverorasituksessa yhteisöveroon.

Kun yrittäjällä ei ole maatilan ulkopuolista palkkatuloa, toiminimen kokonaisverorasitus on 25,12 prosenttia. Osakeyhtiö jakaa osinkoa 10 000 euroa, joten sen kokonaisverorasitus on 22,29 prosenttia. Muutetaan kunnallisvero ja kirkollisvero maatilan sijaintipaikkakunnan vuoden 2014 luvuiksi. Vuoden 2014 kunnallisvero on 21,25 prosenttia ja kirkollisvero 2,00 prosenttia niin evankelis-luterilaisessa kuin ortodoksisessa seurakunnassa.

Taulukko 9. Kokonaisverorasitus vuoden 2014 kunnallis- ja kirkollisverolla

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	37 805,19	37 805,19
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	7 047,79	867,58
Valtion verot ansiotulosta	-	-
Yhteisövero	-	7 561,04
Kirkollisvero	216,33	-
Kunnallisvero	2 298,47	-
VEROT YHTEENSÄ	9 562,58	8 428,61

KOKONAISVERORASITUS **25,29 %** **22,29 %**

Toiminimen kokonaisverorasitus nousee 25,29 prosenttiin, kuten näkyy taulukosta 9. Osakeyhtiön kokonaisverorasitukseen muutoksella ei ole vaikutusta, koska yrittäjällä ei ole palkkatuloa. Jos yrittäjällä olisi maatilan ulkopuolista palkkatuloa 10 000 euroa, osakeyhtiö ei jaa osinkoa. Toiminimen kokonaisverorasitus on silloin 25,90 prosenttia ja osakeyhtiön 18,98 prosenttia. Lasketaan vaikutus kokonaisverorasitukseen, kun kunnallisvero muutetaan Suomen kuntien keskimääräiseen kunnallisveroprosenttiin eli 19,74 prosenttiin (Veronmaksajat 2014a). Kirkollisvero vaihtelee paikakunnittain yhdestä kahteen prosenttiin (Suomen ev.lut. kirkko 2014).

Taulukko 10. Kunnallis- ja kirkollisveron vaikutus kokonaisverorasitukseen

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	37 805,19	37 805,19
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	7 047,79	867,58
Valtion verot ansiotulosta	-	-
Yhteisövero	-	7 561,04
Kirkollisvero	162,24	-
Kunnallisvero	2 135,14	-
VEROT YHTEENSÄ	9 345,17	8 428,61

KOKONAISVERORASITUS **24,72 %** **22,29 %**

Taulukossa 10 esitellään kokonaisverorasitus, kun laskennassa on käytetty kunnallisverona 19,74 prosenttia ja kirkollisverona 1,5 prosenttia. Yrittäjällä ei ole maatilan ulkopuolista palkkatuloa, mutta osakeyhtiö jakaa 10 000 euroa osinkoa. Toiminimen kokonaisverorasitukseksi tulee 24,72 prosenttia. Osakeyhtiön kokonaisverorasitus on 22,29 prosenttia. Jos osakeyhtiö ei jaa osinkoa, kokonaisverorasitus on silloin 20 prosenttia. Jos yrittäjällä on maatilan ulkopuolista palkkatuloa 10 000 euroa, toiminimen kokonaisverorasitus on 25,02 prosenttia ja osakeyhtiön 18,71 prosenttia.

5.3.4 Yrittäjän palkan vaikutus kokonaisverorasitukseen

Kokonaisverorasitukseen vaikuttaa myös yrittäjän yhtiöstä nostama palkka, sillä se nostaa yhtiön palkkakuluja ja siten pienentää yhtiön verotettavaa tulosta. Toisaalta taas yrittäjän henkilökohtaisen tulolähteen ansiotulot kasvavat, ja se kasvattaa kokonaisverorasitusta.

Yrittäjällä voi olla myös maatalouden ulkopuolista palkkatuloa. Silloin ne eivät vaikuta yhtiön tulokseen, mutta kasvattavat henkilökohtaisen tulolähteen ansiotuloja. Jos yrittäjällä olisi maatalouden ulkopuolista palkkatuloa 24 000 euroa vuodessa, kokonaisverorasitus olisi toiminimessä 29,17 prosenttia ja osakeyhtiössä 20,71 prosenttia. Seuraavaksi lasketaan kokonaisverorasitus, jos ulkopuolisen palkkatulo puolittuisi 12 000 euroon.

Taulukko 11. Ulkopuolisen palkan vaikutus kokonaisverorasitukseen

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	49 805,19	49 805,19
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	7 047,79	-
Valtion verot ansiotulosta	785,90	-
Yhteisövero	-	7 561,04
Kirkollisvero	456,33	170,08
Kunnallisvero	4 848,47	1 807,05
VEROT YHTEENSÄ	13 138,48	9 538,16

KOKONAISVERORASITUS	26,38 %	19,15 %
----------------------------	----------------	----------------

Taulukosta 11 nähdään kuinka kokonaisverorasitus muodostuu, kun yrittäjällä on maatilan ulkopuolista palkkatuloa 12 000 euroa. Toiminimen kokonaisverorasitus on 26,38 prosenttia ja osakeyhtiön 19,15 prosenttia. Jos osakeyhtiö jakaa osinkoa 10 000 euroa, osakeyhtiön kokonaisverorasitus nousee 20,89 prosenttiin.

Toiminimestä yrittäjän ei saa nostaa palkkaa, sillä maatalouden verotettava tulo verotetaan joka tapauksessa yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa. Toiminimessä yrittäjä voi tehdä yhtiöstä yksityisottoja, jotka eivät pienennä yhtiön verotettavaa tuloa. Toiminimen verotettavassa tulossa verotetaan siten myös yksityisotot. Osakeyhtiöstä yrittäjä voi nostaa palkkaa, mutta palkka täytyy muistaa huomioida myös yrityksen kuluissa.

Jos yrittäjä nostaisi osakeyhtiöstä palkkaa 24 000 euroa vuodessa ja palkka huomioitaisiin sivukuluineen myös yrityksen kuluissa, silloin kokonaisverorasitus osakeyhtiössä olisi 21,17 prosenttia. Jos yrittäjä nostaa palkkaa 12 000 euroa, osakeyhtiön kokonaisverorasitus on 18,88 prosenttia. Osakeyhtiö päättää jakaa osinkoa 10 000 euroa ja yrittäjä nostaa palkkaa 12 000 euroa, kokonaisverorasitukseksi tulee 21,03 prosenttia. Lasketaan vielä kokonaisverorasitus, kun yrittäjä nostaa palkkaa osakeyhtiöstä 24 000 euroa ja saa osinkoa yhtiöstä 20 000 euroa. Osakeyhtiön kokonaisverorasitus nousee 30,31 prosenttiin.

5.3.5 Verotettavan tulon suuruuden vaikutus kokonaisverorasitukseen

Seuraavaksi lasketaan kokonaisverorasitukset tilanteessa, jossa maatilan verotettava tulo on kaksinkertaistunut 75 610,38 euroon. Osakeyhtiö jakaa osinkoa 20 000 euroa. Yrittäjällä ei ole maatilan ulkopuolista palkkatuloa.

Taulukko 12. Verotettava tulo kaksinkertaisena

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	75 610,38	75 610,38
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	7 047,79	3 567,58
Valtion verot ansiotulosta	5 776,97	-
Yhteisövero	-	15 122,08
Kirkollisvero	972,43	-
Kunnallisvero	10 332,07	-
VEROT YHTEENSÄ	24 129,26	18 689,65

KOKONAISVERORASITUS **31,91 %** **24,72 %**

Taulukossa 12 on laskettu kokonaisverorasitus kaksinkertaisella verotettavalla tulolla. Toiminimen kokonaisverorasitus on 31,91 prosenttia, kun taas osakeyhtiön kokonaisverorasitus on 24,72 prosenttia. Toiminimen ansiotulot ylittävät 50 000 euroa, joten ansiotulojen verotus alkaa olla lähellä pääomatulojen verotusta. Toiminimen ja osakeyhtiön ero kasvaa entisestään, jos osakeyhtiö ei jaa osinkoa. Silloin osakeyhtiön kokonaisverorasitus on 20 prosenttia eli yhteisöveroprosentin verran.

Lasketaan vaikutus kokonaisverorasitukseen, jos maatilan verotettava tulo puolittuu alkuperäisestä. Verotettava tulo on 18 902,60 euroa. Osakeyhtiö ei jaa osinkoa, eikä yrittäjällä ole maatilan ulkopuolista tuloa.

Taulukko 13. Verotettava tulo on puolittunut

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	18 902,60	18 902,60
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	5 670,78	-
Valtion verot ansiotulosta	-	-
Yhteisövero	-	3 780,52
Kirkollisvero	-	-
Kunnallisvero	-	-
VEROT YHTEENSÄ	5 670,78	3 780,52

KOKONAISVERORASITUS **30,00 %** **20,00 %**

Taulukossa 13 näkyy miten verotettavan tulon pienentyminen vaikuttaa kokonaisverorasitukseen. Toiminimen kokonaisverorasitus on 30 prosenttia eli pääomatulon veroprosentti. Toiminimen tulo verotetaan kokonaan pääomatuloina, koska pääomatulo-osuus on suurempi kuin verotettava tulo. Osakeyhtiön kokonaisverorasitus on 20 prosenttia eli yhteisöveroprosentti. Seuraavaksi lasketaan toiminimen kokonaisverorasitus pienemmällä pääomatulo-osuusprosentilla. Jos pääomatulo-osuudeksi lasketaan 10 prosenttia nettovarallisuudesta, silloin toiminimen kokonaisverorasitus on 23,14 prosenttia. Pienellä verotettavalla tulolla yrittäjän kannattaisi valita verotettava tulo verotettavaksi kokonaan ansiotuloina, koska silloin kokonaisverorasitus on 19,70 prosenttia.

5.4 Johtopäätökset

ProAgrian talousasiantuntija Juhani Paavilainen väittää, että maatilan yhtiöittäminen on kannattavaa silloin, kun maatilan kannattavuus on kunnossa ja yrittäjän verotettava ansiotulo ylittää 50 000 euroa (Havu 2014, 18). Tutkimuksen perusteella Paavilaisen väite ei näyttäisi pitävän paikkaansa case-maatilalla. Sillä maatilan verotettava tulo on 37 805,19 euroa ja nettovarallisuus on kunnossa. Maatilan kannattaa harkita nykyisessä taloudellisessa tilanteessaan yhtiöittämistä, sillä suurimmassa osassa testatuista tilanteista kokonaisverorasitus on pienempi osakeyhtiössä kuin toiminimessä.

Maatilan ja yrittäjän kokonaisverorasitukseen vaikuttaa maatilan verotettavan tulon suuruus. Jos maatilan verotettava tulo pienenee merkittävästi, yrittäjän ei kannata harkita yhtiöittämistä. Toiminimessä on mahdollisuus vaikuttaa kokonaisverorasitukseen valitsemalla pienempi pääomatulo-osuusprosentti, jolloin saadaan vähennettyä pääomatulona verotettavaa tuloa. Maatilan kannattaa valita verotettava tulo verotettavaksi kokonaan ansiotuloina, kun verotettava tulo on alle 19 000 euroa. Silloin toiminimen kokonaisverorasitus on 19,70 prosenttia ja se on alle yhteisöveroprosentin. Jos taas verotettava tulo kasvaa kaksinkertaiseksi, silloin yhtiöittäminen on yleensä kannattavampi vaihtoehto. Osakeyhtiön ei kuitenkaan kannata jakaa osinkoa suuria määriä, sillä maatilalla osakkeen matemaattinen arvo ei ole kovin suuri ja siten kevyemmin verotettu osuus osingosta jää alle 10 000 euron.

Maatilan nettovarallisuudella on suuri merkitys kokonaisverorasitukseen, sillä nettovarallisuus vaikuttaa pääomatulo-osuuden suuruuteen ja osakkeen matemaattiseen arvoon. Pääomatulo-osuutta laskiessa nettovarallisuus vaikuttaa niin, että mitä suurempi nettovarallisuus on, sitä suurempi on pääomatulo-osuuskin. Jos nettovarallisuus on negatiivinen, toiminimessä verotettava tulo verotetaan kokonaan ansiotuloina. Osakkeen matemaattinen arvo on sama kuin maatilan nettovarallisuus, sillä maatilan osakkeet ovat kaikki yrittäjällä itsellään.

Nettovarallisuuteen vaikuttaa maatilan varat, joita ovat maatalousmaat, rakennukset, koneet ja kalusto sekä muut maatalouteen kuuluvat varat. Maatalousmaan arvo arvostetaan verotuksessa laskennallisina arvoina, joten se pienentää erityisesti viljatilojen nettovarallisuutta. Rakennuksista, koneista ja kalustosta tehdään menojäännöspoistoja, jonka jälkeen nettovarallisuuteen jää poistamaton osa jäljelle. Jos esimerkiksi koneiden hankintameno on poistettu kokonaan, nettovarallisuus on koneiden arvon verran pienempi. Maatilan täytyisi siis investoida koko ajan uusiin koneisiin tai rakennuksiin, jotta maatilan varallisuus ei pienene liikaa.

Maatilan varat ovat vain yksi osa nettovarallisuutta. Varat kasvattavat nettovarallisuutta, kun taas velat pienentävät nettovarallisuutta. Velat arvostetaan nettovarallisuudessa täyteen arvoonsa. Jos maatilan pellot on ostettu velkarahalla, velat ovat silloin suuremmat kuin pellon arvo nettovarallisuudessa. Mitä vähemmän maatilalla on velkaa, sitä parempi on maatilan nettovarallisuus.

Kokonaisverorasitukseen vaikuttaa kunnallisveron ja kirkollisveron suuruus. Maatilan sijaintipaikkakunnalla kunnallisvero ja kirkollisvero ovat keskimääräistä korkeampia. Erityisesti kunnallisveron suuruus nostaa toiminimen kokonaisverorasitusta merkittävästi. Kunnallisvero- ja kirkollisvero ovat asioita, joihin yrittäjä ei pysty vaikuttamaan. Maatilan sijaintipaikkakuntaa ei pysty muuttamaan. Yrittäjän täytyisi asua paikkakunnalla, jolla on matalampi kunnallisvero. Se taas hankaloittaa maatilan jokapäiväistä toimintaa, koska työpaikka ei olisi enää kotipihassa.

Viljatilalla ei välttämättä ole töitä ympäri vuoden, joten yrittäjän täytyy hankkia lisätuloa joko sivuelinkeinon avulla tai käymällä tilan ulkopuolella töissä. Yrittäjän ei kannata tienata ansiotuloina verotettavaa tuloa kovin suuria määriä, koska silloin ansiotulojen verotus kiristyy ja kokonaisverorasitus nousee niin toiminimessä kuin osakeyhtiössä. Osakeyhtiössä yrittäjä voi nostaa palkkaa yhtiöstä, mutta toisaalta yrittäjän palkka pienentää osakeyhtiön verotettavaa tulosta ja nostaa yrittäjän henkilökohtaista verotettavaa ansiotuloa. Kovin suuren palkan nostaminen osakeyhtiöstä ei ole kannattavaa, koska yhtiön tulot siirtyvät verotettavaksi yrittäjän ansiotuloina. Ansiotulojen verotus on ankarampaa verrattuna yhteisöverotukseen.

Jos yrittäjä haluaa nostaa osakeyhtiöstä varoja, kannattaa osa ottaa osinkona ja osa nostaa palkkana. Jakamalla yrittäjän verotettavat tulot ansiotuloihin ja osinkotuloihin, saadaan yrittäjän henkilökohtainen verorasitus mahdollisimman matalaksi. Esimerkiksi jos yrittäjä haluaa saada omaan käyttöönsä 2 000 euroa kuukaudessa eli yhteensä 24 000 euroa vuodessa, ansiotulona kannattaa nostaa maksimissaan ansiotulon verotuksen alarajan verran ja loput osinkona. Silloin ansiotulosta ei mene kuin kirkollisvero ja kunnallisvero, ja osinkotulosta menee 7,5 prosenttia pääomatuloveroa. Eli silloin yrittäjän verorasitus on mahdollisimman pieni, ja osakeyhtiön kokonaisverorasitus on lähellä yhteisöveroprosenttia.

6 YHTEENVETO

Suomessa harjoitetaan maataloutta pääosin yksityisenä henkilönä. Osakeyhtiömuotoisten maatilojen määrä on kuitenkin ollut kasvussa koko 2000-luvun. Nyt yhtiöittämisestä on tehty verotuksellisesti entistä houkuttelevampaa, sillä yhteisövero on laskettu vuoden 2014 alusta 20 prosenttiin. Samaan aikaan ansiotulojen ja pääomatulojen verotusta kiristetään.

Maatilatalous muodostuu useasta maatilasta. Maatilatalouden kirjanpidollinen tulos muodostuu myyntitulojen sekä ostojen ja muiden kulujen erotuksena. Kirjanpidolliseen tulokseen lisätään vähennyskelvottomat menot ja muut lisäykset. Lisäyksien jälkeen vähennetään tappio, osinkojen ja osuuspääoman korkojen verovapaa osa sekä muut vähennykset. Tulokseksi saadaan maatilatalouden verotettava tulos. Henkilöyhtiöissä verotettava tulos jaetaan verotettavaksi omistajien henkilökohtaisessa verotuksessa. Osakeyhtiössä verotettava tulos verotetaan kokonaisuudessaan yhteisöverolla.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää case-maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto. Toisena tavoitteena on luoda Excel-taulukkolaskentaohjelmaan työkalu, jonka avulla saadaan laskettua toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasitukset.

Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta osasta ja empiirisestä tutkimusosasta. Teoreettisessa osassa tutustutaan lyhyesti maatilatalouden taloudenhoitoon ja eri yhtiömuotojen eroavaisuuksiin, mutta opinnäytetyön pääpaino on maatilatalouden verotuksessa. Maatilatalouden verotusta käydään läpi yksityiskohtaisesti: Tutkitaan, mitä tuloja maataloudessa on. Lisäksi tarkastellaan mitkä maatalouden menoista ovat vähennyskelpoisia, mitkä vähennyskelvottomia ja mitkä verovapaita.

Opinnäytetyön teoreettista osaa hyödynnetään työn tutkimusosassa, sillä laskelmissa hyödynnetään teoreettisessa osassa kerättyä tietoa maatalouden kirjanpidollisen tuloksen sekä verotettavan tulon laskemisesta. Tietojen pohjalta luodaan Excel-taulukkolaskentaohjelmaan työkalu, jonka avulla lasketaan toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasitukset. Työkalun avulla pystyy kokeilemaan kokonaisverorasitusta muun muassa eri pääomatulo-osuuksilla, erilaisilla tulolähdejaoilla ja erisuuruisilla maatilan tuloksilla.

Tutkimuksen perusteella huomaa, että kokonaisverorasitus muodostuu monesta pienestä muuttuvasta tekijästä. Kokonaisverorasitukseen eniten vaikuttaa maatilan nettovarallisuus, sillä se vaikuttaa toiminimen pääomatulo-osuuden suuruuteen sekä osakeyhtiön osakkeen matemaattiseen arvoon ja siten osingon verotukseen. Seuraavaksi eniten kokonaisverorasitukseen vaikuttaa yrittäjän palkka sekä se mistä palkka on peräisin. Maatilan ulkopuolinen palkka nostaa kokonaisverotusta, koska se nostaa yrittäjän ansiotulojen määrää. Osakeyhtiöstä saatu palkka pienentää maatilan verotettavaa tulosta, mutta palkka siirtyy verotettavaksi yrittäjän henkilökohtaiseen tuloverotukseen.

Yrittäjä voi saada osakeyhtiöstä osinkoa. Osinko jaetaan osakeyhtiön vapaasta omasta pääomasta, joten se ei vaikuta yhtiön verotettavaan tulokseen. Osinko verotetaan osingonsaajan, eli tässä tapauksessa yrittäjän, henkilökohtaisessa verotuksessa. Osinkotulo nostaa osakeyhtiön kokonaisverotusta. Osinkoa ei kannata jakaa yli 8 prosenttia osakkeen maattisesta arvosta, sillä silloin osingon verotus on tiukempaa kuin alle 8 prosentin jäävän osingon.

Pääomatulo-osuus vaikuttaa toiminimen kokonaisverorasitukseen. Maatilan nykyisellä verotettavalla tulolla ei kannata käyttää muuta kuin 20 prosenttia pääomatulo-osuuden laskemisessa. Pienemmällä pääomatulo-osuuksilla kokonaisverorasitus on suurempi kuin 20 prosentin pääomatulo-osuudella. Kokonaisverorasitukseen vaikuttaa myös kunnallis- ja kirkollisvero, mutta niiden suuruuteen ei voi itse vaikuttaa muuten kuin muuttamalla toiselle paikkakunnalle.

Maatilan talouden suunnittelu on noussut merkittäväksi tekijäksi viljailoilla, sillä viljatilán taloudellinen tulos on hyvin riippuvainen tuotantopanosten hinnoista sekä viljan maailmanmarkkinahinnoista. Viljelijän tulisi osata ennustaa viljelykauden sateet ja lämpötila, maailman satotilanne sekä viljan ja tuotantopanosten hinnat. Sillä kaikki nämä vaikuttavat siihen, millainen verotettava tulos maatilalle syntyy. Maatilojen suurentuneet koot sekä tuotantopanosten ja viljan hintojen suuri vaihtelu lisäävät taloudellista riskiä, mikä lisää kiinnostusta maatilan yhtiöittämisestä kohtaan. Toiminimessä yrittäjä vastaa koko henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksestä. Maatilan mennessä konkurssiin, tulee yrittäjälle myös yleensä henkilökohtainen konkurssi. Osakeyhtiömuotoisessa maatilassa yrittäjän henkilökohtaiset varat ovat turvassa konkurssilta, sillä yhtiön omaisuus on erillinen yrittäjän omaisuudesta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää case-maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto sekä luoda Excel-työkalu. Tutkimuksen perusteella case-maatilalle verotuksellisesti edullisin yhtiömuoto on osakeyhtiö. Osakeyhtiö turvaa yrittäjän henkilökohtaisen varallisuuden ja pienentää yrittäjän henkilökohtaista riskiä. Excel-työkalussa on pientä epätarkkuutta, sillä joidakin asioita on jätetty huomioimatta kuten Yleisradiovero ja sairausvakuutusmaksu. Ne voivat vääristää tuloksia jonkin verran, mutta suuruusluokka pitäisi olla oikein. Työkalun toimivuus on testattu case-maatilan vuoden 2013 luvuilla, ja verojen oikeellisuus on tarkastettu verotuspäätöksestä.

Opinnäytetyön tulokset eivät ole yleistettävissä, sillä jokaisen maatilán tilanne on erilainen. Tuloksiin vaikuttaa niin moni asia maatilán nettovarallisuudesta maatilán verotettavaan tulokseen., että on mahdoton antaa yleispätevää lausuntoa verotuksellisesti edullisimmasta yhtiömuodosta mautiloille. Opinnäytetyössä on tarkasteltu yhtiöittämisestä vain verotuksen näkökulmasta. Joten ennen kuin viljelijä vaihtaa yhtiömuodon osakeyhtiöksi, tulee hänen selvittää ainakin osakeyhtiön oikeus maataloustukiin, pellon arvostaminen verotuksessa sekä oikeus Maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseen työeläkevakuutukseen.

Opinnäyte oli haasteellinen, mutta opettavainen projekti. Maatalouden verotukseen tutustuminen on ollut antoisaa ja mielenkiintoista. Opinnäytetyöprojektin aikana on oppinut paljon uutta maatalouden verotuksesta ja verotuksesta yleensä. Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa muiden maatalojen miettiessä yhtiöittämistä.

LÄHTEET

- Agronet. 2014a. Verosuunnittelu. Viitattu 25.5.2014.
<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/agronet/Tilanjohdaminen/Verosuunnittelu>
- Agronet. 2014b. Pääoma- ja ansiotulot. Viitattu 31.8.2014.
https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/agronet/Tilanjohdaminen/Verosuunnittelu/Paaoma_ansiotulot
- AKL. Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. 29.4.1988/389. Viitattu 31.10.2014.
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880389?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20avoimesta>
- Econia. 2014a. Econian esittely. Viitattu 30.8.2014.
<http://www.econia.com/econia.html>
- Econia. 2014b. Historia. Viitattu 30.8.2014.
<http://www.econia.com/econia/historia.html>
- Enroth, A., Österman, P. & Harmoinen, T. (toim.) 2007. Maatilayrityksen yhtiöittäminen. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Haapanen, M., Heikura, J. & Leino, K. 2004. Maatila liikeyrityksenä. Juva: WSOY.
- Havu, S. 2014. Maatilan yhtiöittäminen vaatii harkintaa ja tarkat laskelmat. Maatilan Pellervo 2, 18–23.
- Kiinteistöverolaki. 20.7.1992/654. Viitattu 31.10.2014.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920654>
- KPL. Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Viitattu 29.5.2014.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>
- Kuisma, A. & Kallio, J. 2009. Yrittäminen maatilalla. Helsinki: Opetushallitus. (Vammalan kirjapaino Oy.)
- Kukkonen, M. & Walden, R. 2009. Elinkeinoverolaki käytännössä. Juva: WSOYpro.
- Kulmala, M. & Reku, J. 2014. 0 tai 10 prosentin pääomatulo-osuus kannattaa valita vähäisillä ansiotuloilla. Maaseudun Tulevaisuus 5.2.2014, 11.
- Lindholm, T. 2014. Maatalouden veroilmoitus. Taloustaito 1/14, 58–61.
- MVL. Maatilatalouden tuloverolaki 15.12.1967/543. Viitattu 2.5.2014.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1967/19670543>

Niskakangas, H. 2009. Johdatus Suomen verojärjestelmään. Juva: WSOYpro.

OYL. Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. Viitattu 31.10.2014.
<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=osakeyhti%C3%B6laki>

Ossa, J. 2001. Maa- ja metsätalousverotus. Vantaa: Kauppakaari OYJ.

Pellinen, J., Enroth, A. & Harmoinen, T. (toim.) 2008. Kannattava maatilayritys. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Stenlund, A. Maatalouden verosuunnittelu. 2003. Helsinki: Multiprint Oy. Suomen ev.lut. kirkko. 2014. Verot ja muut tulot. Viitattu 19.10.2014.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/0/F4798384ACD179A1C22572E5003ACBF9?OpenDocument>

Tilastokeskus. 2014. Maatilojen keskikoko kasvanut 2000-luvulla. Viitattu 4.4.2014. http://www.stat.fi/til/mmtal/2012/mmtal_2012_2014-04-3_tie_001_fi.html

Tike. 2014. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Maataloustilastot. Viitattu 4.4.2014. <http://www.maataloustilastot.fi/maatilojen-rakenne>

Verohallinto. 2011. Arvonlisäveron alarajahuojennus. Viitattu 31.10.2014.
[http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ja_metsanomistaja/Arvonlisaverotus/Arvonlisaveron_alarajahuojennus\(11826\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ja_metsanomistaja/Arvonlisaverotus/Arvonlisaveron_alarajahuojennus(11826))

Verohallinto. 2012. Verohallinnon päätös ilmoitusvelvollisuudesta ja muistiinpanoista A131/200/2012. Viitattu 29.5.2014.
[https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_paatokset/2012/Verohallinnon_paatokset_ilmoittamisvelvollisuus\(25823\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_paatokset/2012/Verohallinnon_paatokset_ilmoittamisvelvollisuus(25823))

Verohallinto. 2013a. Valtion tuloveroasteikko 2014. Viitattu 5.5.2014.
[http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Valtion_tuloveroasteikko_2014\(30521\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Valtion_tuloveroasteikko_2014(30521))

Verohallinto. 2013b. Lomakkeen 2 yksityiskohtainen täyttöohje verovuosi 2013. [http://vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Henkiloasiakkaiden_lomakkeet/Veroilmoitus/Lomakkeen_2_yksityiskohtainen_tayttoohje\(30351\)](http://vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Henkiloasiakkaiden_lomakkeet/Veroilmoitus/Lomakkeen_2_yksityiskohtainen_tayttoohje(30351))

Verohallinto. 2013c. Tuloverotus osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 31.10.2014. https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtiö_ja_osuuskunta/Tuloverotus

Verohallinto. 2014a. Henkilöverotuksen lakimuutoksia vuodelle 2014. Viitattu 23.10.2014. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Henkiloverotuksen_lakimuutoksia_vuodelle\(31265\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Henkiloverotuksen_lakimuutoksia_vuodelle(31265))

Verohallinto. 2014b. Osingot vuodesta 2014 alkaen. Viitattu 23.10.2014. [http://vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Korot_ja_osingot/Osingot\(30757\)](http://vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Korot_ja_osingot/Osingot(30757))

Verohallinto. 2014c. Verohallinnon päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2014 A195/200/2013. Viitattu 31.10.2014. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Verohallinnon_paatos_verovapaista_matkak\(30407\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Verohallinnon_paatos_verovapaista_matkak(30407))

Verohallinto. 2014d. Maatalouden veroilmoitus 2014. Viitattu 31.10.2014. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Henkiloasiakkaiden_lomakkeet/2_Maatalouden_veroilmoitus_3002\(10900\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Henkiloasiakkaiden_lomakkeet/2_Maatalouden_veroilmoitus_3002(10900))

Veronmaksajat 2013. Myyntivoitto eli luovutusvoitto. Viitattu 31.10.2013. <https://www.veronmaksajat.fi/Sijoittaminen/Myyntivoitto-eli-luovutusvoitto/>

Veronmaksajat. 2014a. Kunnallisvero. Viitattu 19.10.2014. <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Kunnat/Kunnallisvero/>

Veronmaksajat. 2014b. Yritysveroprosentit EU-maissa. Viitattu 20.9.2014. <http://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Tuloverot/Yhteisoverotus/>

VML. Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558. Viitattu 29.5.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951558>

Vuorinen, I. 2014. Tutkimus- ja kehitystyön menetelmät. Tutkiva ja kehittävä osaja -opintojakson verkkoaineisto. Hämeen ammattikorkeakoulu, Moodle. Viitattu 31.10.2014. <https://moodle.hamk.fi/>

KIRJANPIDOLLISEN TULOKSEN MUISTIINPANOKAAVA

TULOT

Verollinen myynti 24 %

1. Eläinten myyntitulot
2. Verovuoden tuotoksi jaksotetut kotieläinten myyntitulot
3. Muut myyntitulot

Verollinen myynti 14 %

4. Kotieläintuotteiden myyntitulot
5. Kasvinviljelytuotteiden myyntitulot

Verollinen myynti 10 %

6. Majoituspalvelut yms. myyntitulot

Arvonlisäveroton myynti

7. Valtiolta saadut tuet
8. Muut arvonlisäverottomat tuet ja korvaukset
9. Tasausvarauksen suora tuloutus
10. Muut maatalouden arvonlisäverottomat tulot

MENOT

11. Palkkamenot
12. Arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoiset ostot 24 %
13. Verovuoden poistona vähennettävät kotieläinten jaksotetut hankintamenot
14. Arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoiset ostot 14 % / 10 %
15. Muut maatalouden menot
16. Poistot
17. Verovuodelta tehty tasausvaraus

EROTUS Voitto / Tappio. (Verohallinto 2012.)

MAATALOUDEN VEROILMOITUS

[Empty box]

VEROHALLINTO
TUNNUS 5019832
00003 VASTAUSLÄHETYS

Viimeinen palautuspäivä

M Verovelvollisen nimi ja osoite

2

MAATALOUDEN VEROILMOITUS

Kaikki maatilat yhteensä

Kotikunta 31.12.2012
Y-tunnus tai henkilötunnus

2 Tätä lomaketta käyttää maataloudenharjoittaja ja yhtymä, joka on toiminnastaan muistiinpanovelvollinen.

2013

Toimiala	
Veroilmoitusta täydentäviä tietoja antaa	Puhelin
Matti Meikäläinen	

I Laskelma maatalouden verotettavasta tuloksesta

30021

		euro	snt
1. Voitto (sivulta 2 kohdasta 18)	—	+	
Lisätään			
2. Muistiinpanoihin kirjatut vähennyskvelvottomat erät (esim. sivun 3 osasta VI)	462	+	
3. Muut lisäykset (mm. arvonlisäveron alarajahuojennus, energiatuotteiden valmisteveron palautukset)	463	+	
Vähennetään			
4. Tappio (sivulta 2 kohdasta 19)	—	-	
5. Osinkojen ja osuuspääoman korkojen verovapaa osa (erittely sivulla 2 osassa IV)	419	-	
6. Muut vähennykset (esim. lisävähennykset sivun 3 osista VII ja VIII)	464	-	
7. Vähennetään maatalouteen kohdistuvien velkojen korot ¹⁾	465	-	
8. MAATALOUDEN TULOS	362	+	
9. MAATALOUDEN TAPPIO	363	-	

II Vaatimus tappion vähentämisestä pääomatuloista

	euro	snt
Pääomatuloista vähennettävän maatalouden tappion määrä ²⁾ Jos puoliset harjoittavat maataloutta yhdessä, vaatimus katsotaan yrittäjäpuolisoiden yhteiseksi vaatimukseksi.	420	

1) Ei verotusyhtymän maatalouteen kohdistuvia korkoja, jotka vähennetään osakkaan verotuksessa.

2) Ei merkittäviä verotusyhtymän maatalouden tappiota, joka vaaditaan vähennettäväksi osakkaiden verotuksessa.

M

2

2		-2-	2		Y-tunnus tai henkilötunnus	
III Laskelma maatalouden tuloksesta (kaikki maatilat yhteensä)						
			euro	snt	euro	snt
Tulot						
Arvonlisäverollinen myynti 24%						
1. Myyntitulot eläimistä (ilman arvonlisäveroa, ei jaksotettuja myyntituloja)				210	+	
2. Jaksotettavat myyntitulot kotieläimistä vuonna 2013 vuoden 2013 tuloksi jaksotetut myyntitulot kotieläimistä (vuosilta 2011-2013)			211		212	+
3. Muut myyntitulot (ilman arvonlisäveroa)					213	+
Arvonlisäverollinen myynti 14 %						
4. Kotieläintuotteiden myyntitulot (ilman arvonlisäveroa)					214	+
5. Kasvinviljelytuotteiden myyntitulot					215	+
Arvonlisäverollinen myynti 10 %						
6. Majoituspalveluiden yms. myyntitulot (ilman arvonlisäveroa)					216	+
Arvonlisäveroton myynti (0 %, arvonlisäveron ulkopuolinen myynti)						
7. Valtiolta saadut tuet					217	+
8. Muut arvonlisäverottomat tuet ja korvaukset ¹⁾					218	+
9. Tasausvarauksen suora tuloutus					219	+
10. Muut maatalouden arvonlisäverottomat tulot (mm. pellon vuokratulot)					220	+
Tulot yhteensä					332	=
			Vuonna 2013 maksetut ennakonpidätyksenalaiset palkat ²⁾			
Menot						
11. Palkkamenot			437		225	-
12. Arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoiset ostot 24 % (ilman arvonlisäveroa)					226	-
13. Jaksotettavat hankintamenot kotieläimistä vuonna 2013 vuoden 2013 poistona vähennettävät jaksotetut hankintamenot kotieläimistä (vuosilta 2011-2013)			227		228	-
14. Arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoiset ostot 14 % / 10 % (ilman arvonlisäveroa)					229	-
15. Muut maatalouden menot (0 %, arvonlisäverottomat menot)					230	-
16. Poistot					231	-
17. Verovuodelta tehty tasausvaraus					232	-
Menot yhteensä					357	=
Erotus						
18. Voitto (Siirretään sivulle 1 osan I kohtaan 1) tai					238	+
19. Tappio (Siirretään sivulle 1 osan I kohtaan 4)					239	-

M

30022

IV Selvitys maatalouden muistiinpanoihin sisällyvistä osingoista ja osuuspääoman korosta		Kokonais määrä ³⁾		Verovapaa osa ⁴⁾	
		euro	snt	euro	snt
1. Osingot julkisesti noteeratuista yhtiöistä ja muista yhtiöistä ⁵⁾	201		202		
2. Osuuspääoman korot ⁵⁾	203		204		

2

- Tässä kohdassa ilmoitetaan myös maataloustuotteiden ostajien välityksellä maksetut tuet.
- Vuoden 2012 nettovarallisuutta lisäävä erä, ks. täyttöohje.
- Maatalouden osinkojen ja osuuspääoman korkojen kokonaismäärien tulee sisältyä maatalouden kokonaistuloihin kohtaan 10.
- Maatalouteen kuuluvien osinkojen ja osuuspääoman korkojen verovapaiden osien yhteismäärä siirretään sivulle 1 kohtaan 5.
- Verotusyhitymän maatalouteen kohdistuvat osingot ja osuuspääoman korot ilmoitetaan osakkaan verotuksessa. Jos osakkeet / osuudet kuuluvat kiinteästi verotusyhitymän maatalouden toimintaan, ilmoitetaan myös osingot ja osuuspääoman korot tässä kohdassa.

M

-3- **2** Y-tunnus tai henkilötunnus **M**

V Selvitys maatalouden poistoista

A Rakennukset

	Rakennukset 10 %		Rakennukset 6 %		Rakennelmat 20 %		Rakennelmat 25 %	
	euro	snt	euro	snt	euro	snt	euro	snt
1. Poistamatta olevat hankintamenot vuoden 2013 alussa +	240		245		250		255	
2. Hankinta- ja perusparannusmenot verovuonna +	241		246		251		256	
3. Vähennetään tasausvaraus -	242		247		252		257	
Vähennetään investointituet, korvaukset ym. -	243		248		253		258	
4. Jäännökset =								
5. Poisto ¹⁾ -								
6. Poistamattomat hankintamenot vuoden 2013 lopussa =	244 ²⁾		249		254 ²⁾		259 ²⁾	

B Koneet, salaajat yms.

	Koneet ja kalusto poisto enint. 25%		Sillat, tilatuet, asfaltointi yms. poisto enintään 10%		Salaajat, poisto enintään 20%	
	euro	snt	euro	snt	euro	snt
1. Menojäännös vuoden 2013 alussa +	260		266		272	
2. Hankinta- ja perusparannusmenot verovuonna +	261		267		273	
3. Vähennetään tasausvaraus -	262		268		274	
Vähennetään myyntihinnat -	263		269		275	
Vähennetään korvaukset, avustukset ym. -	264		270		276	
4. Menojäännös =						
5. Poisto ¹⁾ -						
6. Menojäännös vuoden 2013 lopussa =	265 ³⁾		271		277	
Käyttöön ottamattomien koneiden hankintamenot verovuonna 2013 ⁴⁾					+	278
Käyttöön ottamattomien rakennusten hankintamenot verovuonna 2013 ⁵⁾					+	279
Em. menoihin käytetty tasausvaraus -					-	280

VI Selvitys maatalouden kalustoon kuuluvista ajoneuvoista ja niiden käytöstä

281 Ajoneuvon käyttö tiedot perustuvat	Kokonaiskilometrimäärä 2013		Kokonaismenot muistilpanoissa		Yksityistalouden osuus ⁶⁾		Metsätalouden osuus ⁶⁾	
	euro	snt	euro	snt	euro	snt	euro	snt
☐ 1 ajopäiväkirjaan			282		283		284	
☐ 2 muuhun selvitykseen								

VII Selvitys yksityistalouteen kuuluvan auton käytöstä maataloudessa

Auton käyttö tiedot perustuvat	Kokonaiskilometrimäärä 2013		1. Enimmäismäärä yhteensä ⁷⁾		2. Muistilpanoissa vähennetty		3. Lisävähennys (1-2) ⁸⁾	
	euro	snt	euro	snt	euro	snt	euro	snt
☐ ajopäiväkirjaan	287						285	
☐ muuhun selvitykseen	288							

VIII Selvitys tilapäisestä työmatkasta aiheutuneista lisääntyneistä elantokustannuksista

Matkan laatu	Matkapäivien määrä	Enimmäismäärä/matkapäivä ⁷⁾		1. Enimmäismäärä yhteensä		2. Muistilpanoissa vähennetty		3. Lisävähennys (1-2)	
		euro	snt	euro	snt	euro	snt	euro	snt
Yli 10 h									
Yli 6 h									
Ulkomaan matka									
Yhteensä								286 ⁸⁾	

30023

2

1) Poistojen yhteismäärä vähennetään sivulla 2 osan III kohdassa 16.
 2) Poistamattomien hankintamenojen yhteismäärä siirretään sivulle 4 osan IX kohtaan 2.
 3) Menojäännös siirretään sivulle 4 osan IX kohtaan 4.
 4) Näistä hankintamenoista vähennetään tasausvaraus, investointituki yms. korvaukset, ja erotus siirretään sivulle 4 osan IX kohtaan 4.
 5) Näistä hankintamenoista vähennetään tasausvaraus, investointituki yms. korvaukset, ja erotus siirretään sivulle 4 osan IX kohtaan 2.
 6) Siirretään sivulle 1 osan I kohtaan 2.
 7) Verohallinnon päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2013.
 8) Siirretään sivulle 1 osan I kohtaan 6.

2	-4-	2	Y-tunnus tai henkilötunnus
---	-----	---	----------------------------

IX Maatalouden varallisuus/nettovarallisuus kaikilta maataloilta yhteensä 31.12.2013

			euro	snt
Varat				
1. Maatalousmaa ja tuotantorakennusten rakennuspaikat (vuoden 2012 verotuspäätöksen kohta Erittely maataloustoiminnan tiedoista)	432	+		
2. Tuotantorakennukset ¹⁾	466	+		
3. Lomamökkit ym. vuokrattavat asuinrakennukset tontteineen (kiinteistöverotuspäätös)	431	+		
4. Maatalouskoneet ja kalusto	467	+		
5. Maatalouteen kuuluvat osakkeet ja osuudet	468	+		
6. Muut maatalouteen kuuluvat varat (esim. tuotanto-oikeudet)	469	+		
Maatalouden varat yhteensä	731	=		
Vähennetään				
7. Maatalouden velat ja velvoitteet yhteensä ²⁾	732	-		
A MAATALOUDEN POSITIIVINEN NETTOVARALLISUUS ³⁾	735	=		
B MAATALOUDEN NEGATIIVINEN NETTOVARALLISUUS	736	=		
Maatalouden muut varat				
8. Maatalaan kuuluvat etuudet kuten kiven-, soran-, saven- ja turpeenottoaikat	470			

X Vaatimus jaettavasta yritystulosta ⁴⁾

418

1 Pääomatulon enimmäismäärä on 10 % nettovarallisuudesta 2 Jaettava yritystulo on kokonaan ansiotuloa

Yrittäjäpuolisoiden vaatimus on yhteinen.
Verotusyhtymän osakkaan vaatimus esitetään lomakkeella 36 Yhtymäselvitys.

XI Maatalouden varoihin kuuluvien arvopapereiden luovutusvoitot

		euro	snt
Maatalouden käytössä olleiden arvopapereiden luovutusvoitot (erittely lomakkeella 9A)	409		

XII Yritystulon jako yrittäjäpuolisoiden kesken

	Yrittäjä		Puoliso	
1. Osuus maatalouden nettovarallisuudesta	413	%	414	%
2. Työskentely maataloudessa (prosenttiosuus)	415	%	416	%

XIII Varaukset

	vuodelta 2011		vuodelta 2012		vuodelta 2013	
	euro	snt	euro	snt	euro	snt
Purkamattomat varaukset vuoden 2013 lopussa	290		291		292	
Tasausvaraus	293		294		295	
Jälleenhankintavaraus						

917 Liitteitä

1 Verohallinnon liitelomakkeita 2 Muita liitteitä

Päiväys: _____ Allekirjoitus ja nimen selvennys: _____

2

30024

M

M

- 1) Ei sisällä määrää sivun 3 kohdasta 249 (Rakennukset 6 % / Poistamaton hankintameno vuoden 2013 lopussa).
- 2) Ei merkitä verotusyhtymän osakkaan maatalouteen kohdistuvia velkoja.
- 3) Tätä verovuoden 2013 nettovarallisuutta käytetään, kun seuraavan vuoden tulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi.
- 4) Jos vaatimusta ei esitetä, pääomatulon enimmäismäärä on 20 % nettovarallisuudesta.

KUVAT EXCEL-TYÖKALUSTA

OHJEISTUS kokonaisverorasituksen laskemista varten:
Lue ohjeet ja täytä sen jälkeen tarvittavat tiedot vihreille välilehdille. Tietojen täyttämisen jälkeen näet vertailu-välilehdeltä toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisverorasitukset.
Vihreät välilehdet
- Täytä välilehtiin värilliset kohdat. - Tiedot täytetään ilman etumerkkejä ja prosenttimerkkejä. - Värillisiä kohtia voi jättää tyhjäksi. Esimerkiksi jos ei ole palkkakuluja, sen voi jättää tyhjäksi.
Siniset välilehdet
- Ohjelma laskee automaattisesti välilehdille eri tulolähteiden verorasitukset eri yhtiömuodoissa.
Musta välilehti
- Välilehdellä näet vertailun eri yhtiömuotojen kokonaisverorasituksesta.
Aloit. Vertailu Verotuksen tiedot Maatalouden tulos Verotettava tulo Nettovarallisuus Verott.tulo t

Yrityksen nimi Tila X
Y-tunnus 0

KOKONAISSVERORASITUS

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Pääomatulo-osuus prosentti	20,00 %	
Verotettava tulo yhteensä	-	-
Valtion verot pääomatulosta/osinkotulosta	-	-
Valtion verot ansiotulosta	-	-
Yhteisövero	-	-
Kirkollisvero	-	-
Kunnallisvero	-	-
VEROT YHTEENSÄ	-	-

KOKONAISSVERORASITUS

#JAKO/0!

#JAKO/0!

VEROTUKSEN TIEDOT

Pääomatulon veroprosentti	30,00 %	yli	40 000,00	32,00 %
Yhteisöverokanta	20,00 %			
Kunnallisveroprosentti	21,25 %			
Kirkollisveroprosentti	2,00 %			
Valittu pääomatulo-osuus	20,00 %			

Yrityksen nimi	Tila X
Y-tunnus	
LASKELMA MAATALOUDEN TULOKSESTA	
Tulot:	€
Myyntitulot alv 24 %	
Myyntitulot alv 14 %	
Myyntitulot alv 10 %	
Maataloustuet alv 0 %	
Muut tuet ja korvaukset alv 0 %	
Tasausvarauksen suora tuloutus	
Muut maatalouden tulot alv 0 %	
TULOT YHTEENSÄ	-
Menot:	
Ennakonpidätyksen alaiset palkat	
Vähennyskelpoiset ostot alv 24 %	
Vähennyskelpoiset ostot alv 14 %	
Muut maatalouden menot alv 0 %	
Poistot	
Verovuodelle tehty tasausvaraus	
MENOT YHTEENSÄ	-
VOITTO (tai TAPPIO)	-
Voitus	
Vertailu	
Verotuksen tiedot	
Maatalouden tulos	
Verotettava tulo	
Nettovarallisuus	

LASKELMA MAATALOUDEN VEROTETTAVASTA TULOKSESTA	
	€
Voitto (tai Tappio)	-
Lisätään:	
Vähennyskelvottomat erät	
Muut lisäykset	
Vähennetään:	
Osinkojen ja osuuspääoman korkojen verovapaa osa	
Muut vähennykset	
Maatalouteen kohdistuvien velkojen korot	
VEROTETTAVA TULO (tai TAPPIO)	-
Ansiotulosta tehtävät vähennykset	538,83
Kunnallisverosta ja kirkollisverosta tehtävät vähennykset	2 957,42

VARAT	summa euroina
Maa-alueet	
Tuotantorakennukset	
Lomamökkit ym. vuokrattavat asuinrakennukset	
Maatalouskoneet ja kalusto	
Maatalouteen kuuluvat osakkeet ja osuudet	
Muut maatalouteen kuuluvat varat	
VARAT YHTEENSÄ	-
VELAT	
Pankkilainat + muut velat ja veloitteet	
VELAT YHTEENSÄ	-
NETTOVARALLISUUS	-
30 % verovuoden aikana maksetuista palkoista	-
VEROTUKSEN NETTOVARALLISUUS	-

Verotettavat tulot tulolähteittäin			
Maatalouden tulolähde			
Verotettava tulos	-		
Tuloksesta vähennettävä tappio	-		
Maatalouden jaettava yritystulo	-		
Elinkeinotoiminnan tulolähde			
Verotettava tulos	-	Lisätieto:	
Tuloksesta vähennettävä tappio	-		
Elinkeinotoiminnan jaettava yritystulo	-		
Henkilökohtainen tulolähde			
Ansiotulot (osakeyhtiön maksama palkka yrittäjälle)	-	Lisätieto:	
ANSIOTULOT YHTEENSÄ	-		
Pääomatulot esim. vuokratulot tai osingot	-	Osingot maataloudesta	
Pääomatuloista vähennettävä tappio	-		
PÄÄOMATULOT YHTEENSÄ	-		
VEROTETTAVAT TULOT YHTEENSÄ	-		

TOIMINIMEN VERORASITUS			
Maatalouden jaettava yritystulo	-	Nettovarallisuus	-
Pääomatulo-osuusprosentti	20,00 %		
Pääomatulo-osuus euroina	-	Pääomatulot yhteensä	-
Pääomatulot	-	Pääomatulojen verot	-
Ansiotulot	-		
Elinkeinotoiminnan jaettava yritystulo	-		
Pääomatulo-osuusprosentti	20,00 %	Ansiotulot yhteensä	- 538,83
Pääomatulo-osuus euroina	-	16 300,00	8,00 6,50 %
Pääomatulot	-	24 300,00	528,00 17,50 %
Ansiotulot	-	39 700,00	3 223,00 21,50 %
Henkilökohtainen tulolähteen tulot	-	71 400,00	10 038,50 29,75 %
Pääomatulot	-	100 000,00	18 547,00 31,75 %
Ansiotulot	-		
		Ansiotulojen verot	-
Valtion verot yhteensä	-		
Kunnallisvero	-		
Kirkollisvero	-		

OSAKEYHTIÖN VERORASITUS			
Maatalouden jaettava yritystulo	-	Nettovarallisuus	-
Elinkeinotoiminnan jaettava yritystulo	-		
Henkilökohtainen tulolähteen tulot	-		
Osakeyhtiön verotettavat tulot yhteensä	-		
Yhteisövero verotettavasta tuloksesta	-		
Yrittäjän yhtiöstä tai muualta saama palkka	-	Ansiotulot yhteensä	- 538,83
Valtion verot ansiotuloista	-	16 300,00	8,00 6,50 %
Kunnallisvero	-	24 300,00	528,00 17,50 %
Kirkollisvero	-	39 700,00	3 223,00 21,50 %
		71 400,00	10 038,50 29,75 %
Yrittäjän henkilökohtaiset pääomatulot	-	100 000,00	18 547,00 31,75 %
Verot pääomatuloista	-	Ansiotulojen verot	-
Osingot	-	Osakkeen matemaattinen arvo	-
Verot osingoista	-	8 % osakkeen matemaattisesta arvosta	-
		Osinkovero 150 000 € asti	7,50 %
		Osinkovero 8% ylittävältä osalta	27,00 %